REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și a următórele Birourĭ de anunciurĭ:
În Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppeliks Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr.
— Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminecă 35)

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 191.—Anul LXIII. Brașov, Duminecă 27 August (9 Septemvrie). 1900.

„Asociațiunea“ la Mehadia.

Mâne, Duminecă, se vor întruni pe Valea Cernei, lângă băile lui Hercule, numeroșĭ fii luminațĭ ai poporului nostru din ținuturile bănățene, ardelene și ungurene, la adunarea generală a „Asociațiunei pentru literatura și cultura poporului român“.

Este a patru-ḑecea adunare generală, ce o ține Asociațiunea. În împrejurările escepțional de grele, în carĭ trăim, acéstă societate ne oferă unica ocasiune de a ne pute da sémă de situația nóstră generală culturală și de a ne pute sfătui, ce urméză să mai facem și să mai întreprindem pentru ca să ne apĕrăm pe cât numai se póte, cu zelul, cu energia și cu mijlócele nóstre proprii, marile interese ale culturei nóstre naționale, dovedind, că suntem un popor, care ține cu mândriă la limba, la datinele și obiceiurile, la literatura și cultura sa românéscă și care merită a figura cu onóre între popórele doritóre de progres ale acestei monarchii.

Nu ne îndoim, că după frumósele pregătirĭ, ce le-au făcut frații bănățenĭ pentru primirea óspeților în Mehadia, adunărei de mâne i-se va da nimbul cuvenit și sperăm, că ea va fi nu numai bine cercetată, ci condusă și de însuflețirea pentru marile scopurĭ, la carĭ țintesce Asociațiunea.

S'au ținut în ultimele patru decenii adunărĭ, în carĭ s'a manifestat cea mai nobilă însuflețire pentru problemele Asociațiunei. Cu tóte acestea nu putem ḑice, că lucrarea prestată în serviciul culturei nóstre ar fi corĕspuns și numai pe departe nobilului avênt, ce adese-orĭ șĭ-l'au luat membrii Asociațiunei în adunările ei generale.

Insuflețirea, ce se manifesta din timp în timp, când se vedeau érășĭ cu toții întruniți la olaltă, era semnul cel mai vĕdit, că poporul nostru este primitor pentru tot, ce privesce cultivarea luĭ; era dovada, că muntele nu-i lipsit de vêna de aur, ce póte aduce bunăstare și mulțumire.

Dér ca să se ajungă la acéstă bunăstare și mulțumire, nu-i destul o înflăcărare momentană produsă de bucuria, că s'a dat de urma aurului, ci se recere înainte de tóte muncă, muncă sistematică, devatată și neobosită, muncă cu pricepere și precauțiune și— unirea tuturor forțelor pentru a răsbi la scop.

Fost'a óre tot-déuna așa și întru cât privesce esploatarea nobilei dorințe înăscute Românului pentru cultivare și progres? Ar însemna, că nu voim cu tótă sinceritatea acest progres, décă n'am mărturisi, că prea multă vreme nu s'a lucrat cu sistemă în sînul Asociațiunei și că întru cât s'a făcut ceva, s'a lucrat cam în sec.

Pentru-ca însuflețirea spre ajungerea scopurilor Asociațiunei, manifestată sporadic cu ocasiunea adunărilor generale, să fiă transplantată în popor ca să pótă aduce ródele ei binecuvêntate, era de lipsă înainte de tóte a se susține și cultiva din centru contactul necurmat cu poporul. Multă vreme însĕ a domnit părerea greșită, că numai cei cu carte și cu învĕțătură, așa numita inteligență, aveau să lucreze pentru popor, fără concursul direct al acestuia.

De un șir de anĭ numai a început a se lăți tot mai mult convingerea, că cei din comitet și jurul sĕu n'au decât rolul de a conduce lucrarea Asociațiunei, ér acéstă lucrare ca să fiă de folos trebue să fiă sĕvîrșită de-o potrivă și dintr'odată prin însuflețirea și munca întregului popor.

Astfel s'a desvoltat ideia salutară, ca în tot ce se intreprinde din partea conducerei Asociațiunei să se aibă în vedere, că numai prin atragerea poporului pe tóte terenele, ce se oferă, în cercul muncei culturale naționale a acestei societățĭ literare-culturale, ea îșĭ póte resolva problema sa spre binele némului întreg.

Tot-odată cu propagarea acestei idei, care a făcut să se părăséscă era stipendiilor și să vină o nouĕ eră a rĕspândirei de scrierĭ folositóre între popor, a bibliotecilor poporale etc. s'a întărit și idea, că conducerea Asociațiunei trebue să țină sémă cu scumpĕtate în străuințele sale de sentimentele nobile și delicate ale întregului popor, sentimente carĭ formézá singura hrană pentru păstrarea și lățirea adevĕratei însuflețirĭ, fără de care nu se póte realisa nicĭ unul din scopurile Asociațiunei.

Dorind din suflet, ca adunarea generală dela Mehadia să facă un pas înainte în direcția acésta singur mântuitóre, salutăm cu iubire pe frații întruniți cu scopul măreț de-a da un nou avênt muncei, ce cu toții trebue s'o prestăm pentru cultura nóstră națională.

Misiunea română la Constantinopol.

Primirea misiunei române la Constantinopol, a fost într'adevĕr strălucită.

Ceremonialul întrebuințat cu acéstă ocasiune, s'a deosebit, în unele părțĭ, chiar de cel care se uséză pentru primirea ambasadorilor. *Fastul și splendorea recepțiunei făcute misiunei române, au produs o adevĕrată sensație, în tóte cercurile diplomatice din capitala Turciei.*

Pe basa informațiunilor sale particulare „Epoca“ dă óre-carĭ detalii, în acéstă privință.

Accidentul lui Djelal Pașa.

Dér mai întâiu un accident:

Se scie, că Djelal Pașa, adjutant al M. Sale Sultanului, a fost atașat pe lângă persóna d-lui Marghiloman, ministrul român de esterne.

Când vaporul „Regele Carol“ a ajuns la întrarea Bosforului, Djelal Pașa a pornit cu un mic vaporaș (bateau mouche), întru întimpinarea sa.

O manevră greșită a provocat un accident, care putea să aibă triste urmărĭ.

Vaporașul, pe care se aflau representanții Sultanului, s'a isbit de o stâncă și s'a rĕsturnat. Djelal Pașa a căḑut în apă și numai cu mare greutate a putut fi salvat.

Prânḑul dela Yldiz-Kiosk.

A doua-ḑi, după sosirea misiunei, a avut loc la Yldiz-Kiosk prânḑul oferit de M. S. Sultanul, în onórea misiunilor strĕine.

Chiar după locul ce d. Marghiloman ocupa la masă, se putea vedé considerația ce s'a dat misiunei Regelui Carol, în acéstă solemnă ocasiune.

La prânḑ au luat parte 150 persóne.

Sultanul, așeḑat în capul mesei, avea la drépta și la stânga sa pe ambasadorii marilor puterĭ în ordinea următóre:

La drépta — baronul Calice, ambasadorul Austro-Ungariei și decan al corpului diplomatic; d. Zinovief — ambasadorul Rusiei și d. Constans, ambasadorul Franciei.

La stânga — d-nii O'Connor, ambasadorul Marei Britanii; Marschall al Germaniei și Panza al Italiei.

Imediat după ambasadorĭ, la drépta ambasadorului Franciei și înaintea tuturor celorlalțĭ trimișĭ estraordinarĭ, era așeḑat ministrul român.

Intreg personalul legațiunei române a luat parte la prânḑ, împreună cu dragomanul ei, d. Lahaille, singurul dintre dragomanii invitațĭ.

E drept, că a fost invitat și dragomanul ambasadei ruse, d. Maximof, acesta are însĕ rangul de ministru plenipotențiar.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Spre sară....

Era 'ntr'o ḑi spre sară,
Bĕtrânul sóre vesel
pe dealurĭ poposit
Se pregătea să plece
pribég în altă țéră....
Un sóre nou în locu-i
pe cer de-ar fi zîmbit
N'ar fi rĕmas pădurea
așa de aiurată
Ca 'n fața ta curată,
Când ai trecut pe gândurĭ
prin crângul înflorit!

Era 'ntr'o ḑi spre sară,
Oprit'ai lumea 'n cale
cu ochiĭ-țĭ îngerescĭ
Scântei senine rupte
din cer de primă-vară...
Trimis-ai fost pe lume
pe toțĭ să ne uimescĭ;
Căcĭ mersul tĕu molatic
nicĭ lebăda nu scie
De-i dulce poesie,
Sĕu de-i al unei umbre
pierdută prin poveștĭ!

Era 'ntr'o ḑi spre sară,
Steteam de vorbă singurĭ
sub fagul aplecat,
Și sfintele-țĭ cuvinte,
accente de chitară,
Cădeau duióse, blânde
pe-un suflet înoptat
Ca nisce stropĭ de rouă
pe-o flóre 'n părăsire....
Și 'mĭ-ai jurat iubire,
Și martor ne-a fost fagul
din crângul parfumat.

Era 'ntr'o ḑi spre sară,
Treceam visând a-lene
prin crângul mohorît,
Căcĭ tómna-i dase-o față
pustie și amară....
Și fagul de-astădată
stetea posomorît....
Mĕ mângăiai c'un zimbet
când mĭ-adusei aminte
De-a tale jurăminte,
Și fagul par'că-mĭ spuse:
„A fost un vis, șĭ-atât!“

Sân-Petreanul.

Desertorul.

(Noveletă.)

Bĕtranul Sburlea era fórte mulțumit într'una din serĭ.

De obiceiŭ, după sfințitul sórelui, el se așeḑa pe prispa casei, ca să respire aerul rĕcoros, după o nesfîrșită ḑi de muncă, și să se gândéscă la cele ce avea de făcut a doua ḑi. Dér în acea séră el nu eși din casă, până în momentul când cina fù gata. Măriuca îșĭ privea unchiașul pus pe gândurĭ și-i părea rĕu vĕḑêndu-l mâhnit.

Ce i-s'o fi întêmplat? cugeta ea.

O fi primit vr'o veste rea dela Nistor, o fi bolnav!... Ardo focu de miliția!... Rĕsbois'ar lupii în capetele ălor de ne duc copiiĭ la bătăliă.

Cu tóte acestea ea nu îndrăsni să întrebe nimic pe barbatul sĕu; îngrijată ca și dênsul, curăță ridichile, ce trebuiau să le pue la modesta lor masă.

— Audĭ blăstĕmații... Audĭ vênḑĕtorii... ḑise în cele din urmă bĕtrânul Sburlea, îndărjit de mâniă.

— Dér pe cine eștĭ supărat, frățióre?.. îl întrebă Măriuca, voind să afle înțelesul cuvintelor lui.

— Ia pe cine!... Pe nisce vênḑĕtorĭ, pe nisce ómenĭ micĭ la suflet, care-șĭ lasă tovărășii să-șĭ verse sângele pentru țéră, ér ei fug și se ascund prin podurile părinților lor, care-i primesc și-i ospătéză, ca și cum ar fi sĕvêrșit o faptă bună.

— Și cine sunt aceia?... Unde i-ai vĕḑut?...

— Un militar bĕtrân ca mine, care a vĕḑut multe focurĭ și vijelii, descopere în tot-deuna vizuinile celor fricoșĭ! și

— Și cum?

Feciorii lui Stan Gună și Niță al Sandi, au desertat erĭ nópte din tabără și acum sunt în sat. Ḑiua stau pitițĭ prin podina casei, și nóptea dorm în clăile cu fên.

— Si ce-țĭ pasă de faptele lor!...

— Firesce, că-mĭ pasă! Am și eu un fecior în rĕsboiŭ... și n'așĭ voi, când el este în fața morții, alții să se rĕsfețe în liniște și îndestulare. Să feréscă sfântul, să fi sĕvîrșit Nistor al nostru o asemenea faptă, că uite, cât sunt de bĕtrân și cât mi-e pușca de ruginită, un glonț i-așĭ trânti în piept, și l'așĭ culca la pământ, fără nicĭ un pĕcat!

— Nu cred să se întêmple una ca asta! Nistor e vrednic de tine! ḑise Măriuca cu lacrămile în ochĭ, gândindu-se la

Misiunea bulgară.

Rolul misiunei bulgare a fost cu desěvêrşire şters.

Câte-va incidente petrecute cu ocasiunea primirei miniştrilor prinţului Ferdinand, vor ilustra mai bine cele ce spunem.

Mai întâiu la masă, d-nii Ivancioff, Radoslavoff şi Papricoff, au fost aşedaţĭ printre funcţionarii turcĭ, alăturea cu personagiile de mâna a doua. Au fost astfel trataţĭ ca adevěraţĭ vasalĭ, ceea-ce a supărat, până în adêncul sufletului, pe domnii aceştia şi i-a făcut, după cum ni-se afirmă, sě protesteze.

Un alt incident caracteristic e şi împrejurarea, că guvernul turc a refusat sě dea escortă militară representanţilor misiunei bulgare, în tot timpul cât au rěmas în Constantinopol.

Supărarea miniştrilor bulgarĭ a fost cu atât mai mare, cu cât chiar ministrul Muntenegrului s'a bucurat de acéstă onóre.

O nouă şi ultimă umilinţă a suferit misiunea bulgară cu prilejul iluminaţiunilor pe Bosfor.

Un vapor special a fost pus de Sultan la disposiţiunea ambasadorilor, pentru a asista la acest spectacol feeric.

La debarcader, miniştri bulgarĭ au voit şi ei sě se urce în vaporul acesta. Un înalt funcţionar, însărcinat cu primirea, i-a făcut însě se înţelégă, că, în acel vapor, nu e loc pentru asemenea personagiĭ şi i-a trimis alăturea cu funcţionariĭ turcĭ pe un alt vapor.

D. Marghiloman la Sultanul.

Audienţa d-lui Marghiloman la Sultanul a ţinut peste limitele obicĭnuite în asemenea împrejurărĭ. Nicĭ unuia dintre trimişiĭ estraordinarĭ nu i-s'a acordat o aşa lungă audienţă, ceea-ce a surprins mult tóte cercurile diplomatice din Constantinopol.

Miniştriĭ bulgarĭ, carĭ n'au făcut decât sě între şi sě iasă dela audienţa imperială au rěmas cu totul plouaţĭ.

Chiar şi în timpul mesei, la Yldiz-Kiosk, s'a remarcat atenţia pe care Sultanul a acordat'o d-lui Marghiloman, de-óre-ce de mai multe orĭ i-a adresat cuvêntul prin intermediul lui Ibrahim-Paşa, marele măestru de ceremonii al palatului, care stătea în picióre din dărătul jilţului imperial, după cum prescrie protocolul turcesc.

Cişmeaua.

Putem da, cu acéstă ocasiă, un interesant detaliu. Alăturea de salonul de recepţiune, în care M. S. Sultanul acordă audienţe representanţilor misiunilor strěine, se află o cameră misteriósă, a căreia mobilă nu se compune decât dintr'un divan turcesc circular şi un fotoliŭ, aşedat în mijloc.

Un funcţionar de încredere ocupă acéstă cameră. El are ca misiune de a da drumul unei cişmele, aşeḑate într'un colţ al camerei, orĭ de câte orĭ Sultanul are o conversaţiă cu vr'un personagiu, în salonul de alăturĭ.

Sgomotul pe care-'l face apa căḑênd, împiedică de a se auḑi conversaţia din camera de alăturĭ, şi astfel secretele de stat nu pot fi divulgate.

Alte detalii.

Un alt detaliŭ caracteristic e faptul, că musica imperială turcéscă a esecutat imnul regal român în perfecţie. Membrii misiunei române au fost plăcut impresionaţĭ de o esecuţie, pe care — ne-a afirmat un membru al misiunei — nu au audit'o nicĭ în ţéră.

Putem adăoga cu prilejul acesta, că şeful musicei imperiale e un *grande de Spania*, avênd rangul de general de divizie în armata turcă.

Convenţia comercială.

Efectul produs de acordul comercial turco-român în cercurile diplomatice, este într'adevěr extraordinar.

D. Marghiloman a fost viu felicitat de ambasadorii marilor puterĭ. D. Constans, ambasadorul Franciei, a ţinut, în special, sě esprime ministrului ronân de esterne tótă stima şi consideraţia sa pentru reuşita negociaţiunilor diplomatice românescĭ.

In tóte cercurile, acordul comercial se consideră ca un adevěrat succes al diplomaţiei românescĭ.

Revista politică.

S'apropie tómna şi de-odată cu ea viaţa politică încă începe sě devină mai viuă. Până la deschiderea dietei unguresci vor mai trece încă vre-o 2—3 sěptěmânĭ. Se observă însě deja de pe acum o *mare fierbere* în cercurile politice maghiare şi între partidele unguresci. Cei mai mulţĭ se întrébă, décă vor fi orĭ nu tómna acésta alegerĭ dietale? Foile guvernului ţin sě liniştéscă spiritele prin comunicate şi declaraţiunĭ oficióse, că nu póte fi vorba de alegerĭ anul acesta, şi că Coloman Szell n'are de gând sě facă alegerĭ, decât în primăvara anului viitor.

*

Nu mai puţin sunt agitate spiritele între Maghiarĭ prin *lupta confesională*, ce s'a declarat între catolicĭ şi protestanţĭ. Certele şi animosităţile confesionale între Ungurĭ se ivesc aprópe ḑilnic şi nu se întêmplă lucru mai însemnat, fiă politic, fiă cultural séu social, fără ca spiritul confesional sě nu-şĭ ridice capul. Serbările catolice, ţinute pe la finea lui August, când s'a făcut aniversarea jubileului de 900 anĭ dela întroducerea catolicismului la Ungurĭ, încă au avut darul de-a scóte la ivélă cérta confesională între catolicĭ şi protestanţĭ. Se scie, că la acele serbărĭ n'au luat parte şi protestanţii, fiind-că aceştia s'au simţit atinşĭ în ambiţia lor, prin modul cum s'au aranjat sěrbările. Măhnirii protestanţilor i-a şi dat espresiune preşedintele conventului evangelic, care s'a întrunit ḑilele acestea în Baia-mare, Mihail *Zsilinszky*, care e tot-odată şi secretar de stat la ministeriul de culte şi instrucţiune publică. Amar s'a plâns Zsilinszky în vorbirea lui de deschidere în contra catolicilor, acusându-i de ură şi netoleranţă religiósă şi numind pe oratorii dela serbările catolice, „ómenĭ cu idei medievale“. Zsilinszky a mai ḑis, că protestanţii au luptat tot aşa de mult pentru libertatea şi independenţa patriei şi că principiile lor stau dór' mai aprópe de creştinismul primului rege maghiar, decât ale catolicilor. Cuvintele acestea sunt ca şi o alarmă la luptă şi au fost mult remarcate în cercurile politice unguresci, mai ales, că le-a ḑis un protestant, care face parte din guvern şi care mai mult séu mai puţin representă părerile guvernului.

*

Intrégă sěptěmâna acésta cercurile politice din *Austria* au fost în continuă agitaţiune. După-ce nu i-a succes cabinetului Koerber sě mulcoméscă pe Cehĭ şi sě-i abată dela hotărîrea lor de-a relua firul obstrucţiunei în parlament, care era sě se întrunéscă încurênd, guvernul în înţelegere cu coróna s'a decis la un pas însemnat, anume: *sě disolve parlamentul*. Asupra disolvării nu mai încape acum nicĭ o îndoiélă. Erĭ s'a ţinut un consiliu de miniştri, în care s'au luat ultime şi definitive decisiunĭ în privinţa acésta. Mare întrebare este acum, când se va întruni noul parlament. Unii sunt de părere, că acésta nu se va întêmpla curênd şi că mult timp se va guverna în Austria cu §-ul 14. Alţii cred dimpotrivă, că guvernul va face nouěle alegerĭ deja anul acesta, aşa ca „Reichsrath“-ul sě pótă fi deschis în Ianuarie anul viitor. Se mai ḑice, că guvernul, înainte de-a face alegerile, va întroduce nisce regulamente mult mai însemnate, decât de pildă octroarea legilor de limbă. Un mare secret se păstréză asupra cuprinsului acestor regulamente. Orĭ cum ar fi, fapt este şi o recunosc cu toţii, că Austria se află în ajunul unei marĭ şi însemnate decisiunĭ, şi nimenĭ nu scie unde vor resufla lucrurile în apropiatul viitor.

*

Dela fraţii noştri din *Bucovina* a sosit sěptěmâna acésta o scire îmbucurătóre. Un mare numěr de bărbaţĭ de încredere ai poporului român s'au adunat la Cernăuţĭ şi au hotărît sě înfiinţeze un nou partid politic. El va purta numirea de *partidul poporal naţional*, avênd drept ţîntă dobêndirea drepturilor poporului român din Bucovina pe tóte terenele vieţii publice. Aderenţii noului partid s'au grupat cu toţii în jurul ḑiarului poporal „Deşteptarea“, care este a-se privi ca organ al partidului şi care va apare pe viitor de două-orĭ în sěptěmână. In comunicatul, ce l'a publicat „Deşteptarea“ despre decisiunea acésta, se ḑice, că se are în vedere apropierea cât mai mare între clasele societăţii române din Bucovina, ca sě se surpe astfel păreţii dintre popor şi aşa numita clasă inteligentă, şi sě se păstreze unitatea naţiunei române din Bucovina.

*

Privitor la *complotul bulgar* cercetarea judecătoréscă continuă. Intre altele s'a descoperit, că Sarafoff, preşedintele comitetului revoluţionar din Sofia, a scris unui anume Marco Bosneacoff la Bucuresci, ordonându-i *omorîrea Regelui Carol*. Scrisórea acésta, trimisă înainte cu câte-va lunĭ, a fost cetită de Trifanoff, care a mărturisit, că în scrisórea lui Sarafoff se aflau şi nisce note esplicative, în care se ḑicea, că de va fi omorît Regele Carol se va produce în România o adevěrată zăpăcélă şi Bulgarii vor puté năvăli în Macedonia spre a o cuceri. Se fac mulţime de arestărĭ, găsindu-se asupra arestaţilor revolvere şi hârtii compromiţětore.

Intr'aceea se vestesce tot mai mult, că *Bulgarii fac marĭ pregătirĭ militare* pe malul drept al Dunării şi la graniţa de către Dobrogea. Ei adună material de rěsboiŭ şi întăresc cetăţile dela Dunăre. Se asigură, că Turcia ar fi cerut guvernului bulgar sě-şĭ retragă imediat trupele dela graniţa română, căcĭ de nu o va face, Turcia, care doresce liniştea în Balcanĭ, se va vedé constrînsă a trimite trupe la graniţa bulgară.

Cumcă Turcia consideră pe Bulgarĭ ca un element turburător, se

---

unicul ei fiu, dus departe, şi pe care cine scie décă avea sě-l mai vaḑă.

— Tot aşa ḑic şi eu! urmă Sburlea, şi nu-mĭ închipuesc sě-mĭ mânjesc numele tocmai la bětrâneţe.

Şi ḑicênd acestea, veteranul se linişti. Cina era gata. Amêndoi bětrânii mâncau în tăcere. Sburlea avea un presimţěmênt ascuns, şi neputênd sě-l înlăture, după cină plecà prin sat sě-şĭ schimbe gândurile.

Măriuca rěmase singură. După-ce îşĭ închise puicele în coteţ şi după-ce adunà closcile prin cuiburile lor, întrà în casă şi luând furca în brêu, torcea şi plângea, plângea cu gândul tot la fiul sěu, pe care-l doria şi nu scia décă era sě se mai întórcă. Ea îşĭ aducea aminte de pe când era el copil, şi i-se părea, că-l vede jucându-se prin grădină, îşĭ aducea aminte cum după-ce crescuse mare îi cultiva brazdele semănând florĭ şi legume; îl vedea cu faţa lui rumenă şi fragedă şi suspina adênc, cugetând, că pěrul lui lung şi buclat fusese tăiat de fórfecele nemilóse ale soldăţiei.

Şi în acéstă stare de jale nemângăiată, mintea ei se moleşise, lacrămile nu-'i mai curgeau pe obrajii sěi, încreţiţĭ de asprimea timpului şi a suferinţii.

De-odată însě uşa se deschise şi Mariuca tresărì.

— Bine te-am găsit, măicuţă!... ḑise atuncĭ un tînĕr oştean, care intrase pe neaşteptate.

Era el, Nistor al ei, care se întorsese din rěsboiŭ, dér care purta pe frunte o pată neiertată.

Nenorocitul! Venise odată cu aceia, pe carĭ tatăl sěu îi numise, cu puţin mai înainte, vînḑětorĭ de ţéră, şi se învîrtise mult timp împrejurul casei, aşteptând plecarea lui, ca sě pótă intra.

Biata lui mamă nu-l věḑuse de mult, nu-l sărutase demult.

Şi apoi el sciŭ s'o mintă de întórcerea lui. Mama şi fiul se luară în braţe, se sărutară, şi pe când ea vărsa lacrimĭ de bucuriă, desertorul tresărea la orĭ-ce mişcare, îngrozindu-se a da ochĭ cu neînduplecatul sěu tată.

Prin curte se auḑiră paşĭ de om. Era de sigur bětrânul Sburlea.

— Ascunde-te, Nistore.... Vine tatătěu!... Ascunde-te, sě am cel puţin vreme sě-i vorbesc, sě-i deslueşesc pricina venirei tale.

Şi cu o iuţélă mai presus de forţele femeiescĭ, ea 'l împinse după uşa tindei şi apoi se întórse tremurând întru întêmpinarea bărbatului sěu.

Din nenorocire însě raniţa desertorului rěmăsese pe un scaun şi bětrânul Sburlea, věḑênd turburarea femeiei sale, înţelese totul.

— Desertorul este aci!... strigà el cu o voce detunătóre, repeḑindu-se cu furiă asupra puştei, atîrnată într'un cuiŭ.

Mama se aruncà între tată şi fiu.

— Nu!... Nu-l omorî! Nu este el vinovat... Eu i-am scris sě vie! I-am scris, că eştĭ bolnav pe mórte şi el a venit.

— Ḑicênd acestea, se aruncà de gâtul îndîrjitului veteran şi cu lacrimile în ochĭ îl rugà s'o asculte, sě crédă în spusele ei.

Sburlea se oprì, — şi privi lung la femeia sa.

— A, tu i-ai scris sě vie!... Bine!... Sě rěmâe atuncĭ!...

Mâne vom vedé, ce e de făcut!

A doua ḑi de diminéţă, Sburlea se sculà, îşĭ trase cismele în picióre, îmbrăcà mantaua fiului sěu şi mergênd la dênsul, îi ḑise:

— Aide! Scólă-te!...

Nistor se sculà şi nesciind, ce sě facă, voi sě-şĭ ia raniţa şi puşca.

— Nu, lasă astea!... Raniţa şi puşca sunt pentru mine! ḑise cu asprime bětrânul sěu tată.

— Dér ce vréi sě facĭ?.. întrébă Mariuca speriată.

— Dă-i uneltele mele de muncă. Raniţa nu e pentru dênsul...

Şi ḑicênd acestea, Sburlea îşĭ aruncà raniţa în spinare, ca şi cum ar fi fost în tótă vigórea tinereţei sale.

— Etă!... ḑise el fiului sěu, étă uneltele! Iţĭ las ogorul, casa şi grădina,.. aibĭ grijă de dênsele. Deóre-ce ţi-ai rîs de cinstea némului těu pentru cósă şi pentru mama ta.. rěmâi cu ele! Eştĭ stăpân desěvêrşit!... Eu plec!.. Tu ai furat trei anĭ de slujbă ţerei tale, ei bine, îi voiŭ plăti eu!.. Rěmâneţĭ sănětoşĭ!..

Fură zadarnice lacrimele mamei, rěmaseră fără sunet rugăciunile fiului ei. Sburlea plecà şi nu mai privi înapoi.

Oştenii se luptau de mórte sub redutele Plevnei!.... Printre voluntarĭ se afla şi un bětrân de 55 de anĭ.

(„Apěr. Naţ.“) D. Petrescu.

vede şi din declaraţia, ce a făcut'o ministrul de esterne turcesc Tewfic-paşa ministrului român de esterne A. Margbiloman cu ocasiunea întrevederei lor în Constantinopole. Ministrul turcesc a dat sé se înţelégă, că Turcia a înscriinţat puterile de cele ce se petrec în Bulgaria şi de posibilitatea unei interveniri a ei în cas când Bulgarii ar provoca revoluţiă în Macedonia, séu când ar isbucni un rĕsboiŭ între Bulgaria şi România.

Despre atitudinea din urmă a guvernului din Sofia dăm amĕnunte mai jos.

*

Afară de încurcăturile în China şi de cele ce se petrec în Africa de mĭaḑă-ḑi, nu s'a întêmplat în strĕinătate vr'un eveniment politic mai însemnat.

Este vrednic de amintit însĕ. că Ţarul Nicolae al *Rusiei* a ţinut sĕ dea *Franciei* un nou semn de amiciţiă, El a conferit presidentului Franciei, Loubet, ordinul „Sf. Andreiŭ", însoţindu-l de o scrisóre, în care accentuéză buna înţelegere dintre Rusia şi Francia. Ţarul ḑice, că nu va puté visita esposiţia francesă, dér asigură, că atât el, cât şi împĕrătésa urmăresc din depărtare ca şi din apropiere tot ce privesce Francia şi cu mulţumire ia la cunoscinţă tot ceea-ce este spre gloria şi binele Franciei.

Scrisórea acésta o salută pressa parisiană cu bucuriă.

Conflictul României cu Bulgaria.

Cetim în „Constituţionalul":

„*Universul*" are o depeşă din Viena, după care Agenţia telegrafică bulgară din Sofia ar fi desminţit, că d-l Naceovicĭ, ministrul interimar al afacerilor strĕine în Bulgaria, a oferit sĕ urmăréscă pe membrii comitetului macedonean, pe basa ordonanţei judecătorului de instrucţiă din Bucurescĭ.

Nu am putut verifica, décă depeşa „Universului" este întemeiată. Dér, pentru a tăia scurt orĭ-cărei interpretaţiunĭ, dăm din nou textul comunicării făcute de domnul Mişu şi la Constantinopol şi la Bucurescĭ, comunicare confirmată dintr'un lung raport amĕnunţit:

„D-l Naceovicĭ, ministrul interimar al afacerilor strĕine, îmĭ declară în acest moment chiar, că guvernul princiar este hotărît sĕ esercite urmărirĭ în contra membrilor comitetului macedoneam pe temeiul ordonanţei judecătorului de instrucţie din Bucurescĭ şi a scrisorilor, dovedind complicitatea lor în asasinatul lui Mihăileanu. D-l Naceovicĭ mai arată, că d-l Ivanceoff, presidentul consiliului, necunoscênd termenii juridicĭ, când mi-a vorbit de dosar definitiv şi de hotărîre, n'a înţeles printr'acésta judecata definitivă a afacerii".

Nu avem sĕ ne întindem asupra esplicaţiunei, ce d-l Naceovicĭ a dat refusului de până acum al presidentului consiliului bulgar. Ne mărginim a consemna faptul în el însuşĭ.

Declaraţia d-lui Naceovicĭ este prea onorabilă pentru d-sa, pentru-ca sĕ nu o dăm astfel cum a fost transmisă.

Ne-am mira, ca o comunicaţiune oficiósă în strĕinătate sĕ caute a o strîmba, séu a o retracta. De aceea s'a pus în îndoiélă temeiul depeşii din „Universul".

In curênd de altmintrelea se va închide instrucţiunea în Bucurescĭ şi atuncĭ se va vedé cu precisiune, ce atitudine definitivă va lua guvernul din Sofia faţă de conspiratorii din comitet, în contra cărora s'au adunat probele sdrobitóre, ce tótă lumea le cunósce.

*

„*La Roumanie*" primesce scirea din Mangalia, port la Marea-négră, situat doi chilometri dela graniţa româno-bulgară, că de câteva ḑile se face mare mişcare de trupe bulgare la graniţă. Patrule de cavaleriă fac mai în tóte ḑilele recunóscerĭ de-a lungul graniţei.

*

Pretutindenĭ în România s'au ţinut şi se ţin meetingurĭ de protestare în contra comploturilor bulgare. Duminecă se va ţiné un mare meeting la Tulcea (Dobrogea), la care va lua parte şi o delegaţiune a tinerimei universitare din Bucurescĭ.

*

Ḑiarul „Timpul" din Bucurescĭ a deschis o subscripţiune publică spre a veni în ajutor familiei regretatului Stefan Mihăileanu. D-l Al. Ciurcu, directorul „Timpului", s'a înscris în fruntea listei cu 100 francĭ.

*

Următorii Bulgarĭ au fost espulsaţĭ din România: Din judeţul Putna: Anghel Stefu, Cristea Stoian, Costi Tomatoff şi Haralambie Stefanoff. Din judeţul Argeş: Penciu şi Nedu Ghenciu. Din judeţul Doljiŭ: Dumitru Petroff şi Stoian Nedu.

Patrioţii de „cvas" (borş).

Ḑiarul bulgar „Now-Veac", criticând atitudinea ḑiarelor, carĭ aţîţă contra României, scrie un articul interesant, din care estragem următórele:

Oficiosul ciomăgaşilor „Narodni Prava", precum şi organul detronatorului de Principe si trădător Caraveloff, „Preporaţ", ne acusă de lipsă de patriotism, fiind-că organul nostru nu atacă şi nu insultă pe Românĭ, ca organele lor. Noi nu ne infiorăm de asemenea acusărĭ, deóre-ce în nicĭ un mod nu putem sĕ consimţim, că adevĕratul patriotism consistă în articule violente, în atacurĭ înfocate şi insulte grave contra orĭ-cărui stat ar fi.

Şi în Rusia se află şoviniştĭ cunoscuţĭ, carĭ propagă ocuparea de Rusia a întregei lumĭ slave, pentru-ca sĕ se întindă pe o suprafaţă mai mare prăjiturile şi cvasul rusesc; însĕ guvernul nu le dă atenţiune, chiar elita societăţei rusescĭ, care nu póte fi condamnată nicĭ-decum de lipsă de patriotism, îşĭ bate joc de şoviniştĭ şi-i numesce *patrioţii cvasului* (borşului). Cu aceştĭ patrioţĭ ai cvasului se asémĕnă şi şoviniştii noştri, carĭ consideră ca înalt patriotism aţîţarea pasiunilor între Bulgarĭ şi Românĭ şi purtarea de resbel cu România.

Noi înţelegem şi privim ca patriotice numai acele fapte, carĭ se dictéză de adevĕratele şi bine înţelesele interese ale patriei. Patriotism este atuncĭ, când ajuţĭ patriei tale, când aperĭ interesele, onórea şi prestigiul ei, ér nu când o espui la pericole, fără a fi vre-un motiv serios. Décă Românii ar fi năvălit pe teritoriul nostru, décă ne-ar fi adus niscai-va atingerĭ la interesele statului, séu décă ar ofensa naţionalitatea şi prestigiul nostru, noi am fi fost cei dintâiŭ, carĭ am fi dat alarma pentru apĕrarea patriei şi am fi reclamat rĕsbelul.

Dér, actuala neînţelegere între România şi Bulgaria s'a iscat în urma asasinării unei persóne — crimă de caracter comun, şi n'are sens, ca un motiv aşa de mic sĕ devină un conflict politic şi sĕ ajungă lucrul până la o colisiune înarmată între ambele State vecine.

Noi găsim, că interesele nóstre de stat astăḑĭ nu sunt atacate până la un asemenea grad, ca sĕ cerem noi cei dintâiŭ resbel cu România, ci din contră suntem convinşĭ, că conflictul înarmat cu acel stat vecin trebuesce încunjurat, deóre-ce acésta se cere, după părerea nóstră, de interesele Bulgariei.

Pentru acest scop mai înainte trebue sĕ se calmeze pasiunile agitate ale opiniei publice române şi sĕ se lase înţelepciunilor calme ale bărbaţilor de stat sĕ studieze neînţelegerile, după cerinţele onórei naţionale şi adevĕratele interese ale ambelor state.

Noi avem încredere în bărbaţii de stat românĭ, precum şi în Alteţa Sa Regală Principele bulgar, şi sperăm că dênşii îşĭ vor îndeplini datoria şi vor evita orĭ-ce pas greşit. Étă dér pentru-ce noi am fost cei dintâi, carĭ am condamnat limbagiul grav al pressei române şi atacurile ei contra Principelui şi a poporului bulgar, şi recomandam pressei nóstre sĕ fiă calmă şi modestă, şi noi am fost cei dintâi carĭ am dat esemplu pentru acésta.

Nu ne neliniştim decĭ de acusările, cum-că noi n'am poseda patriotism. După adênca nóstră convingere şi pricepere neînţelegerea cu România, după prilejul şi timpul ei, impune regularea ei într'un mod pacînic din ambele părţĭ, ér articulele violente şi ideia de rĕsbel a patrioţilor noştri de *cvas*, nu vor ajuta câtuşĭ de puţin pentru o asemenea hotărîre a cestiunei. Ca ómenĭ toţĭ greşim, noi însĕ vom menţine punctul nostru de vedere şi timpul va dovedi cine a avut dreptate şi cine nu.

Starea lucrurilor în China.

Sĕptĕmâna acésta a adus o mare surprindere. Prin o notă adresată tuturor puterilor, Rusia a propus, ca trupele internaţionale sĕ părăsésca Pekingul, după-ce dorinţa puterilor de a libera pe ambasadorĭ s'a împlinit, şi sĕ se încheie pace cu China. Pasul acesta al Rusiei are aerul, de a arăta Chinei, că-i este prietină şi de-a încurca tot-odată pe celelalte puterĭ.

Propunerea rusésca întîmpină aprópe pretutindenĭ oposiţiă. In primul rênd Germania şi Anglia nu pot sĕ fiă învoite cu retragerea trupelor din Peking, fiind-că acésta, ḑic el, ar face sĕ crésca îndrăsnéla Chinesilor şi aceştia sĕ năvălésca din nou şi sĕ măcelărésca pe strĕinĭ. Dér nicĭ America şi Italia nu prea sunt învoite, ér despre Japonia se ḑice, că n'ar fi în contră, décă mai întâiŭ Rusia ar da ordin trupelor sale sĕ părăsésca Pekingul. Acum se tractéză între guverne asupra unui mod de soluţiune a cestiunei. La Berlin se crede, că se va face totuşĭ un compromis între puterĭ, în înţelesul căruia sĕ se retragă o partea a trupelor din Peking, dér sĕ se lase acolo o garnisónă mai mare.

Intr'aceea împĕrătésa Chinei simţindu-se încurajată de propunerea Rusiei, continuă a da şi acum edicte în spirit duşmănos strĕinilor. Printr'un edict mai nou, în care arată causa pentru care s'a vĕḑut silită a părăsi Pekingul, împĕrătésa provócă pe vice-regĭ, sĕ se unésca şi sĕ rĕsbune vătĕmările, ce le-a suferit China din partea puterilor. Spre scopul acesta ordonă sĕ se arunce dărĭ nouĕ şi cu banii încassaţĭ sĕ se organiseze trupe.

Efectul acestui edict se şi arată deja. In provinciile de miaḑă-ḑi ale Chinei se observă o mare mişcare printre Chinesĭ şi sunt temerĭ fundate, că în provincia Canton va isbucni rĕscóla.

In astfel de împrejurărĭ este fórte greu a-se prevedé, unde au sĕ iese lucrurile în China şi ce va urma, décă neînţelegerile dintre puterĭ se vor continua?

Burii înfrânţĭ?

Lunĭ în 3 Septemvre n. mareşalul Roberts a făcut în Transvaal ceea-ce a făcut şi în statul liber Oranje: a dat o proclamaţiă, prin care declară republica Transvaalului de teritor *incorporat formal* la imperiul universal al Angliei.

După concepţia lui Roberts şi a guvernului din Londra, Transvaalul nu mai esistă, cu tóte că armata englesă n'a ocupat până acuma în mod efectiv, decât o pătrime din teritoriul Transvaalului.

Ca efectul proclamaţiei lui Roberts sĕ fiă şi mai mare, telegrame din sorginte englesă dau de scire lumii, că acum s'a sfîrşit şi cu Burii, ei ar fi înfrânţĭ pe veciă şi nu mai pot fi consideraţĭ pe viitor, decât ca nisce „rebelĭ". Ba se spune chiar, că Roberts va părăsi Transvaalul, se va reîntórce în Anglia şi va lăsa ca urmaş al sĕu pe Buller, fiind-că comandantul suprem al trupelor din Africa sudică consideră rĕsboiul de încheiat.

Tot telegrame din isvor engles spun, că starea Burilor este desperată, ba că însuşĭ *Krüger* se pregătesce a-şĭ părăsi ţéra şi a merge în strĕinătate, probabil în Olanda. In acelaşĭ timp însĕ vine scirea, că preşedintele *Krüger a protestat* printr'o notă fórte energică *în contra anexiunei Transvaalului*, notă, ce a trimis'o guvernului engles şi tuturor puterilor. Şi tot din sorginte englesă se telegraféză, că Burii vor da încă o luptă ultimă şi decisivă, la care va lua parte şi generalul Dewett.

Vom vedé. Credem însé, că mult va mai trece încă până când Burii sĕ fiă cu desĕvîrşire înfrânţĭ.

Pentru cultura poporului.

Arad, 5 Sept. 1900.

E un adevĕr recunoscut de toţĭ, că cel mai potrivit mijloc pentru rĕspândirea învĕţăturilor e şcóla poporală, a cărei frumósă datorinţă e sĕ rĕspândésca sciinţa pe rozórele întunecóse ale nesciinţei. Dér nu mai puţin adevĕrat e şi faptul, că şcóla poporală singură nu e în stare sĕ facă mult, fiind însĕ unicul mijloc pentru înaintarea în învĕţătură a păturei de jos a poporului, pe ea trebue s'o privim ca fundament al mai departei desĕvêrşirĭ în învĕţătură.

Avem — nu o pildă — despre ómenĭ, carĭ însuşindu-şĭ învĕţătura unei şcóle poporale prin strădaniă şi voinţă tare, au ajuns în cele mai înalte slujbe şi onorurĭ. Durere însĕ, că ni-se dă sĕ vedem şi casurĭ triste, când unii şi mai ales din cei de pe la oraşe şi-au părasit limba, în urma însuşirei alteia, şi-au lăpĕdat obiceiurile şi datinele, ba unii s'au aruncat în braţele socialiştilor şi ale diferitelor secte.

D'aceea e mare lipsă, ca cei bunĭ ai poporului sĕ se îngrijésca de luminarea tuturor acelora, care au părăsit şcóla poporală. Sĕ se pună la mâna poporului cărţĭ bune şi ieftine, sĕ se întemeieze bibliotecĭ poporale, sĕ se ţină prelegerĭ şi acestea tóte — gratuit. Acésta fruntaşii poporului nostru au sĕ o facă. Durere însĕ, mulţĭ dintre cei chiămaţĭ ai noştri, prea puţin orĭ chiar de loc nu se îngrijesc, ca poporul dela sate sĕ se deştepte şi lumineze şi după eşirea din şcólă prin cetirea de cărţĭ şi ḑiare bune etc., cu al căror ajutor sĕ-şĭ pótă mai curênd crea o stare mai bună şi mai fericită.

La alte popóre încătrău te întorcĭ dai de societăţĭ pentru ridicarea în bunăstare a poporului dela sate; la noi încă s'au dat, ce-i drept, cele mai frumóse probe de puterea de viaţă a poporului nostru şi de dorul lui de înaintare, durere însĕ, că dintre fiiĭ luminaţĭ ai sĕi prea puţinĭ sunt carĭ sĕ-l conducă, ci cei mai mulţĭ îl lasă uitat în mâna sorţii.

O bună pornire vedem însĕ în sînul învĕţătorimei nóstre, prin gruparea sa în reuniunĭ pentru a se instrui pe sine; mai ales în unele părţĭ aceste societăţĭ lucră pe întrecute nu numai în cercul lor strîns, ci şi în cercurĭ mai largĭ.

Intre aceste societăţĭ active se póte numĕra la unul din cele mai de frunte locurĭ Reuniunea învĕţătorilor românĭ din protopopiatele Arad, Boroşineu, Butenĭ, Chişineu, Hălmagiu, Radna şi Şiria. E cunoscut publicului cu cât zel lucréză acéstă reuniune, mai ales la controlarea învĕţămêntului şi prin organisarea şi strînsa disciplină între învĕţătorĭ.

Am vĕḑut cu bucuriă însĕ, că membrii acestei reuniunĭ se ocupă şi cu înfiinţarea unor societăţĭ poporale de economiă, în care scop au lucrat şi un proiect de statut, pe care-l vedem publicat în broşură printre actele protocolului adunărei generale a X-a a acestei reuniunĭ.

Scopul acestor statute, care împreună cu broşura s'a împărţit printre învĕţătorĭ şi care e astfel redactat, ca fie-care uşor sĕ se pótă orienta, este de-a stărui fiă-care învĕţător sĕ înfiinţeze prin comunele lor câte-o asemenea societate menită a ajutora pe popor şi a contribui la înaintarea şi bunăstarea lui.

Se mai urmăresce şi scopul de-a propaga între ţĕranĭ cultivarea albinăritului raţional, premergênd învĕţătorii înşi-şĭ cu esemplul.

Despre tóte acestea s'a discutat şi în adunarea generală a Reuniunei ţinută în 12 şi 13 Iulie n. c.

Ceea ce-mĭ rĕmâne este sĕ felicit pe harnicii noştri învĕţătorĭ şi pe conducĕtorii lor pentru ideile practice, ce-i preocupă. Le urez succese şi mulţĭ imitatorĭ printre învĕţătorii românĭ din tóte părţile.

Mgl.

SCIRILE DILEI.

— 26 August v.

Proiect de budget pentru şcólele de stat. Guvernul unguresc lucréză la un proiect de lege pentru cele mai „neamânate“ cheltuelĭ ale singuraticelor portofoliĭ. Intre spesele mai însemnate la locul prim se află *cincĭ milióne corone* pentru clădirea de *şcóle nouĕ unguresci de stat* împreună cu locuinţe pentru învĕţătorĭ. Pe lângă şcólele nouĕ, ce se vor înfiinţa, esistă în timpul de faţă 400 de şcóle închiriate necorĕspundĕtóre; ministrul Wlassics a lucrat un proiect, după care în timp de cincĭ anĭ cu spese de câte un milion cor. va preface tóte cele 400 de şcóle în clădirĭ moderne. — Plătiţĭ dărĭ, cetăţenĭ, căcĭ scie guvernul unguresc cum sĕ le foloséscă pentru maghiarisarea naţionalităţilor!

Serbările din Blaşiŭ. Primim pentru publicare următorul Avis: Din incidentul aniversăriĭ ducentenarului St. Unirĭ, care va avé loc în Blaşiŭ din 17—19 Sept., inteligenţa română din Blaşiŭ, afară de programul oficios a proiectat mai multe serbărĭ, precum: retragere cu torţe, iluminaţiă concert, petrecere cu joc etc. Pentru primirea şi încuartirarea óspeţilor s'a format un comitet anume. P. T. public român, care voiesce sĕ asiste la aceste sĕrbărĭ, binevoiéscă a se adresa în cestiunea cuartirului la d-l Aron Papiu, asesor consistorial în Blaşiŭ (Balázsfalva), cel mult până în 15 Septemvrie nou. La mandatul comitetului arangiator: *G. Precup*, profesor.

Portul Constanţa. Aflăm cu bucuriă, că în consiliul de miniştri din Bucurescĭ de Miercurĭ s'a decis reînceperea lucrărilor portului Constanţa. D. *Grădişteanu*, ministrul lucrărilor publice, va da ordinele necesare, şi cu începerea dela 1 Septemvrie, şantierele vor reîntra în activitate.

O scire îmbucurătóre. Primim următórele: La unica mănăstire ortodocsă Hodoş-Bodrog, din diecesa Aradului, din an în an se sporesc procesiunile religióse ale poporului, care spre lauda luĭ fie dis nu mai e dispus a cerceta mănăstirile sêrbescĭ séu romano-catolice. De Sta-Mărie s'au adunat la s-ta mănăstire peste 10,000 credincioşĭ, carĭ au mers unii cale de o dí, în cete şi de câte 5—600 cu preoţii lor şi cu praporii bisericilor. Slujba divină s'a făcut sub ceriul liber, căcĭ edificiul mănăstirei era prea mic. Bună impresiă au făcut corurile poporale, precum şi participarea ţĕranilor din satele pe unde s'au încuibat scrintiţii de „nazaricuşĭ“. Cuvioşii călugărĭ au împărţit tuturor de tóte, ér egumenul mănăstirei P. C. Sa Arch. Augustin *Hamsea*, prin predicele sale înţelepte şi pline de sfaturĭ părintescĭ a versat picurii mângăerii în inimile celor obidiţĭ. Dumnedeu sĕ ni-l ţină pe acest cuvios călugăr spre mângăierea decilor de mii, carĭ alérgă sĕ-i asculte predicele cele pline de învĕţăturĭ creştinescĭ. — *Un peregrin.*

Cununia. Mâne, Dumінecă, în 9 Septemvrie n. se va serba în biserica S-tei Adormirĭ din cetate cununia D-rei *Sofia Stănescu*, fiica d-luĭ Tache Stănescu din loc, cu d-l Dr. Eudoxiu *Procopovicĭ* din Cernăuţĭ. — Felicitările nóstre cordiale!

„Imnul împĕrătesc“, „mégis hunczut“ şi „cântecul lui Kossuth“. Diarul „Egyetertes“ comunică următórea istoriă hazliă, ce s'ar fi întêmplat în Czegled în diua St. Stefan. In serbarea dilei s'a arangiat o paradă militară şi un banchet oficeresc; după prând se adunară câţĭ-va voluntarĭ maturisanţĭ şi sub-ofiţerĭ din regimentul 32 de infanteriă, în restaurantul „Moskovitz“. In acelaşĭ local, printre alţĭ civilĭ, şi la o altă masă, îşĭ petrecea şi un Slovac, în care ferbea sângele slav. El se ridică, luă un pahar şi întorcêndu se spre masa unde şedea căpitanul B. cu 2 oficerĭ de reservă, ţinŭ un toast în limba maghiară aşa cum o vorbea el, în sănĕtatea „Impĕratului“ şi apoi dise lăutarilor din local sĕ cânte „Imnul împĕrătesc“. — Oficerii se descoperiră, ér voluntarii şi oficerii de reservă săriră în sus, şi puseră mâna pe baionete pentru a-se arunca asupra lăutarilor, ca sĕ-i facă sĕ înceteze. Sub-oficerul Szakacs începŭ a îmblândi pe camaradii sĕi, dér înjură cum se cade pe ţiganĭ, smulse primaşului violina din mână şi intonă el singur cântecul *„Mégis hunczut a német“*.... (Tot e mişel Némţu). Aplausele, sgomotul, strigătele de „Eljen“ ce urmară, erau asurditóre. După-ce se mai potoli larma, sergentul de „bokoncioşĭ“ (infanteriştii cu nădragĭ strîmţĭ şi cu ghete, boconcĭ), dise soldaţilor: Băeţĭ, acuma am sĕ dic cântecul nostru! şi începŭ a trage pe vióră cântecul *„Kossuth Lajos azt izente“* (Kossuth ne face de scire). La acésta, ca la comandă se sculară, civilĭ şi militarĭ, întregul public şi descoperindu-se, cântară din tótă inima acest cântec revoluţionar al luĭ Kossuth, aşa cum ar fi cântat o melodiă bisericéscă, o rugăciune. Acesta fŭ, fără îndoială, cel mai culminant moment din solemnitatea dilei S-tului Stefan. Sperăm, dice „Sieb. D. Tgbl.“ din Sibiiu, reproducênd acésta istorisire, că autorităţile superióre vor pregăti alte momente, mai puţin „plăcute“ d-lor demonstranţĭ, carĭ nu se sfiiră a batjocori ast-fel pe şeful suprem al armatei.

Serviciul militar al candidaţilor de notarĭ. Acelor ascultătorĭ ai cursurilor administrative comunale, carĭ sunt asentaţĭ la honvedĭ şi carĭ în Octomvrie ar trebui sĕ-şĭ încépă serviciul activ, ministrul ung. de honvedĭ li-a acordat o *amânare de serviciu pe un an*; acelaşĭ favor îl vor avé şi fiitorĭ elevĭ ai cursurilor din 1901 şi 1902. Ministrul comun încă a fost rugat sĕ acórde acest favor candidaţilor înrolaţĭ în armata comună.

Inchiderea Esposiţiei francese. In urma anchetei ordonate de ministrul de comerciŭ Millerand, s'a menţinut disposiţia, ca Esposiţia sĕ fie închisă la 5 Noemvrie st. n.

Agata Bârsescu jefuită. Diarele germane primesc din Baden scirea, că d-ra Agata Bârsescu, celebra tragediană română, aflătóre acolo pentru vilegiatură, a fost jefuită într'un chip fórte îndrăsneţ. D-sa locuesce într'o vilă din strada Flaming. O nepótă a d-sale din Paris, care e actualmente la dênsa în gazdă, s'a dus într'o diminéţă cu o prietenă şi cu cei doi cânĭ ai artistei in grădină. Tragediana studia nisce rolurĭ în camera sa de lucru. In timpul acesta un hoţ a pĕtruns în casă, a întrat în camera de primire, a luat dintr'o casetă deschisă mai multe juvaere în valóre de 1000 lei şi a dispărut. Pungaşul trebue sĕ fie cunoscător în ale juvaerelor, căcĭ a lăsat din tóte numai douĕ obiecte de o valóre neînsemnată.

Nenorocirea unui vapor. O telegramă din Budapeşta anunţă, că pe Dunăre, în apropiere de Cladova, s'a întêmplat alaltăeri o gróznică catastrofă. Vaporul sêrbesc *„Negotin“* trăgea 4 şlepurĭ pe Dunăre în sus. In apropiere de Cladova a esplodat cazanul vaporului. Intregul corp al vaporului s'a sfărîmat. Părţile singuratice s'au cufundat. Pe vapor se aflau în timpul catastrofei căpitanul Ivan Bozovicĭ, un controlor, doi cârmacĭ, un maşinist, patru matrozĭ şi patru fochiştĭ. Dintre aceste persóne a putut sĕ scape numai cârmaciul Miloş Obadicĭ. Căpitanul şi matrozii, carĭ se aflau pe bord, rĕniţĭ de sburăturile maşinei, au cădut jos, perdêndu-şĭ consciinţa şi s'au înecat în Dunăre. Celalalt personal, care se afla în cabine, s'a cufundat împreună cu vaporul. Şlepurile devenite libere în urma esplosiei, s'au isbit unul de altul cu mare vehemenţă. Şlepul „Miloş“ încărcat cu meiŭ, s'a cufundat. Cadavrele mutilate ale căpitanului şi celor 4 matrozĭ au fost scóse din valurĭ, celelalte cadavre se află în scheletul vaporului cufundat. Oficiul portului Orşova încunosciinţat telegrafic despre acéstă catastrofă, a trimis în ajutor vaporul „Kladova“. Şlepurile au putut fi duse în siguranţă. S'au început lucrările pentru scóterea vaporului si a şlepului cufundat.

Convenire colegială. Suntem rugaţĭ a publica următórea invitare: Subscrişii ne luăm libertate a conchema *convenirea colegială*, ce se va ţiné la *17 Septemvre n. c. în Blaşiŭ*, la care convenire sunt rugaţĭ a participa, conform înţelegerei avute, toţĭ învĕţătorii, carĭ în anul şcol. 1895/6 au absolvat cursul pedagogic la institutul preparandial gr. cat. din Blaşiŭ. Dumінecă în 16 Sept. la 6 óre p. m. va fi consfătuire prealabilă. Teodor *Stoia* învĕţ. dir. în Veştem; Ioan *Pampu* învĕţ. prim. în A.-Julia.

Ciuma în Anglia. Asupra epidemiei de ciumă, isbucnită în portul Glascow în Anglia, d-l dr. Obreja, directorul general al serviciului sanitar român, comunică următórele: Epidemia de ciumă dăinuesce nu numai în oraşul Glascow, ci şi în judeţele limitrofe. După scirile sosite în ultimul timp, casurile de ciumă constatate sunt mult mai numĕróse, decât s'au anunţat. Asupra mĕsurilor luate în România faţă cu epidemia, d-l dr. Obreja dice, că tóte provenienţele din Glascow şi din judeţele vecine vor fi refusate la Constanţa de aci înainte. Ele nu vor mai fi primite, decât în lazaretul dela Sulina, unde vor fi supuse la o carantină de dece dile. Pe de altă parte serviciul român sanitar este aprovisionat destul de bine cu *serumul anti-pestis*, descoperit de doctorul Yersen şi perfecţionat de dr. Rouy, subdirectorul institutului antirabic Pasteur, serum care s'a dovedit a avé calităţĭ estraordinare atât ca prevenţiune, cât şi ca mijloc curativ. D-l dr. Obreja cu prilejul ultimei sale călĕtorĭ la Paris a adus o mare cantitate de acest serum.

Recolta acestui an. Din constatările statistice oficióse din tóte ţĕrile, apare, că anul acesta în cele mai multe state, recolta a fost mai slabă ca anul trecut. Mai *puţină* recoltă ca anul trecut a fost în ţĕrile: Anglia, Francia, Germania, Austria, Italia, Belgia, Elveţia, Svedie-Norvegia, Portugalia şi Grecia, şi anume grâu a fost mai puţin ca anul trecut cu 149 mil. hectol., sĕcară cu 4 mil. h., orz cu 67 mil. h., ovĕs cu 46 mil. h., şi cucuruz cu 93 mil. h. In total aceste ţĕrĭ pentru acoperirea trebuinţelor poporaţiunĭ au în anul acesta lipsă de: 433 milióne hect. grâu, 236 mil. h. sĕcară, 201 mil. h. orz, 437 mil. h. ovĕs, 149 mil. h. cucuruz. Rusia a avut cu 85 milióne hectol. mai mult ca anul trecut. România mai mult cu 30—34 mil. h. Bulgaria cu 3—4 mil. hect. Turcia cu 7—8 mil. hect. Statele-Unite ale Americei au avut anul acesta cu 150 mil. h. mai mult decât le trebue. Canada cu 2—3 mil. Argentinia cu 34 mil., ér Australia, Cili, Uruguay, Algeria, Egiptul, Tunis şi Tripolis au avut cam atâtea de câte au lipsă pentru trebuinţa poporaţiunii. — In *Ungaria* recolta a fost anul acesta cu 30—32 milióne hct. mai slabă ca anul trecut.

Mare têrg de vite. Comisiunea agronomică a comitatului Huniedóra, scrie „Bun. Econ.“, a aranjat şi vestesce pe diua de 12 Octomvrie n. 1900 mare têrg de vite cornute la Ilia.

Un curagios salvator. Dumінecă 20 c., mai multe familii din Galaţĭ: Payla, Stiehler, Felmayer etc., după-ce au făcut o plimbare cu barca pe Dunăre, au vrut sĕ debarce, la mal, în faţa grădinei Petrini, fostă Pohll. Deóre-ce n'au găsit alt loc mai bun de debarcare, barca a acostat lângă douĕ vapóre, alipite unul de altul. După-ce tóte persónele au trecut din barcă în primul vapor, au început a trece pe al doilea vapor, care după cum am dis, era alăturat. Tocmai în momentul când trecea d-na Payla, nisce valurĭ colosale făcute de un al treilea vapor, care naviga spre Brăila, despărţi primele vapóre. Distanţa între ele făcêndu-se dintr'odată mare, d-na Payla îşĭ pierdŭ echilibrul şi cădŭ între vase. La moment apele o înghiţiră. Cu un ne mai pomenit sânge rece curagiosul domn Stiehler, vĕdênd nenorocirea, se asvêrli imediat, îmbrăcat cum era, după d-na Payla. Timp de trei minute, celelalte familii şi persóne aşteptară îngrozite resultatul întreprinderii prea periculóse a bunului înnotător d-l Stiehler. După o atât de lungă aşteptare, apărŭ la suprafaţă temerarul salvator, aducênd pe bord în braţe pe d-na Payla — care acum e înafară de orĭ-ce pericul.

Necrolog. *Gregoriu Sabo*, preot român gr. cat. in Aiton, după lungĭ suferinţe a rĕposat în 6 Sept. n. c. Il jălesce întristata-i soţiă Maria născ. Nestor; Valeriu funcţionar la tren, cu soţia Maria n. Covacĭ, Emil profesor, şi Leontina Sabo cu fiiĭ şi nora, cu numĕróse rudeniĭ.

Om de 119 anĭ. Ni-se scrie din Tirnova, că acolo se află un locuitor român cu numele *Ioan Păunescu*, care a împlinit etatea de 119 anĭ. Étă cum îl caracterisézá un abonent al nostru de-acolo: „la cap alb ca óia, la faţă roşu ca bujorul, în mişcărĭ sprinten şi iute, par'că ar fi de 25 de anĭ“.

Cununii şi logodne. D-l *Nicolau Chirciu* teolog abs. şi d-ra *Virginia I. Cenţu* se vor cununa Dumінecă, în 3 (16) Sept. c. în biserica română gr. or. din Şirnea.

— D-l *Dumitru I. Perşunar* se va cununa mâne în biserica Sf. Treimĭ de pe Tocile cu d-ra Olimpia I. Neguşiŭ.

— D-l *Eliu Micşa*, funcţionar la cărţile funduare din Deşiŭ, s'a logodit cu d-ra *Ana Lemeni*, nepótă a venerabilului protopop Al. Lemeni din Gherla.

Luptă pe mórte şi viaţă. Pe drumul de fer între Karczag şi Dobriţin poliţistul Franţ Donáth escortă mai deunădĭ doi criminalĭ, Paul Orasi şi Ştefan Bárth la Dobriţin, unde aceştia trebuiau sĕ fiă predaţĭ procurorului. Pe când toţĭ trei şedeau în unul din cupeurile de clasa III-a a trenului, săriră amêndoi arestanţii asupra poliţistului şi se încinse o luptă desperată între ei, agresorii voind sĕ fugă. Pasagerii din cupeul de alăturea, audênd sgomotul, anunţară personalul trenului şi acesta dădŭ semnalul pentru a se opri trenul. Pe când trenul mergea mai încet, sări arestantul Ştefan Bárth din cupeu însĕ se lovi cu capul de piatra chilometrică, încât rĕmase fără simţire. Colegul sĕu voind şi el sĕ sară, smâncí după sine pe poliţist, care'l ţiné sĕ nu fugă. Totuşĭ arestantul se acăţă cu hainele de scara vagonului cădŭ astfel, că piciórele ajungêndu-ĭ sub róte i-se rupseră de la genunchĭ, ér corpul sângerênd îi fŭ tîrît de tren pe o distanţă de 50 metri. Acest arestant Paul Orási murí pe drum, ér tovarăşul sĕu suferí o sdruncinare gravă a creerilor. Poliţistul din norocire scăpă teafăr.

Din Sătmar.

— Septemvrie, 1900.

Onorată Redacţiune! Avênd a călĕtori în o afacerea privată până la Sătmar, în calea mea m'am abătut pe la bravul cantor învĕţător din Botiz-Oaşvarĕu, d-l Petru *Pop*, unde am rĕmas ca óspe al d-sale pe diua de 26 Aug. n. c, fiind tot-odată şi Dumінecă.

Cine cunósce mai de-aprópe împrejurările critice între carĭ trăesc aceştĭ fraţĭ ai noştri, îndată ar cugeta póte, că aicĭ orĭ-ce sentiment şi ideal mai înalt în favorul culturei poporului nostru, este isolat, amorţit.

Cu bucuriă însĕ Vĕ încunosciinţez, On. Redacţiune, că aceste temerĭ şi presupunerĭ cu privire la poporul acestei comune nu se referesc, deórece şi de pe aşedămintele sale culturale de carĭ dispune — şcóla şi biserica frumósă — încă se póte deduce, că are harnicĭ conducĕtorĭ, pe deplin devotaţĭ misiunei lor.

M'am convins şi mai apriat de acésta participând la serviciul divin celebrat în diua memorată prin bravul preot local, d-l *Daniil Napoian*, la care serviciu cântările au fost esecutate cu multă precisiune şi măestriă şi în mod cu totul înălţător sub conducerea desterului învĕţător d-l Petru Pop, care precum se vede, în decurs de vre-o 7 anĭ, de când funcţionézá acolo, şĭ-a dat şi-şĭ dă tótă nisuinţa sĕ corĕspundă întru tóte pe deplin oficiului sĕu, atât în şcólă, cât şi afară de ea, conducênd cu tótă diliginţa atât tinerimea şcolară, cât şi cea adultă la înşuşirea tuturor cunoscinţelor de carĭ mai târdiu va avé lipsă în viéţă, ca creştin, român şi cetăţén credincios.

Apoi nicĭ d-lui preot Napoian, precum am observat, nu-i cade cu greu şi sub demnitatea sa, *ca altora*, a îndemna de pe

amvon poporul credincios cu tótă puterea cuvêntului la susţinerea şi provederea şcólei cu cele necesare, cum şi salarisarea onestă şi punctuală a docentului, esplicându-le chiar şi dispoziţiile legilor referitóre la instrucţiune şi salarisarea învăţătorilor.

Când conducătorĭ de ai poporului ca şi d-nii Daniil Năpoian şi Petru Pop îşĭ împlinesc chemarea cu atâta abnegaţiune şi zel, numai bucuria ne putem şi cred, că împărtăşesc dorinţa tuturor Românilor de bine, când ḑic că să ne dea Dumneḑeu cât mai mulţĭ conducătorĭ harnicĭ ca aceştia.

T. I. e.

Petrecerĭ.

Bucerdea vinósă, 26 Aug. 1900.

Tinerimea studiósă din Bucerdea vinósă şi jur sprijinită de inteligenţă a dat în 19 August n. c. o producţiune teatrală urmată de dans, cu scopul de a înfiinţa în Bucerdea vinósă o *bibliotecă poporală*.

Cu plăcere am onóre a vĕ raporta, că acéstă petrecere atât în privinţa morală, cât şi materială, a succes peste aşteptare.

Diletanţii, ca începĕtorĭ, deşi după o pregătire relativ fórte scurtă au jucat rolurile cu mult zel şi dexteritate, încât şi publicul ales aflător, ce era de faţă s'a arătat încântat şi pe deplin mulţămit, resplătind succesul cu aplause îndelungate.

După producţiune a urmat dans, care a durat până diminéţa. Cu acéstă ocasiune au întrat suprasolvirĭ dela st. d-nĭ: Nicolau Pap director de finanţe (Oradea mare) 8 coróne; Dr. Emil Gerasim advocat (Aiud) 4 cor.; Ioan Rusu (Aiud) 3 cor.; George Creţariu (Vingard), Dr. G. Tokos pretor (Ighiu), Is. Neamţu (Iaraslău), I. Rusan (Mesentea), Mitru Truţa (Blaşiŭ), Rud. Ulbrich (Alba-Julia), Nic. Anca (Miceştĭ), Moise Meteş, Antoniu Pop (Bucerdea) câte *2 cor.* Enea Barbu (Cricău), I. Rusu (Ludoş), Victor Dumitrean (Budapesta), S. Molnar (Sárd), G. Sükösd (Ighiu), I. Köstner (Cricău) câte *1 coronă.*

Priméscă P. T. Domnĭ şi pe acéstă cale mulţămitele nóstre cele mai ferbinţĭ.

S'au încassat cu totul 116 coróne 80 banĭ, din carĭ substrăgênd spesele de 60 cor. 28 banĭ, a rĕmas *venit curat 56 cor. 52 banĭ,* care s'a şi predat cassarului bibliotecar.

Rugându-ne a publica acéstă dare de sémă în preţuita „Gazetă" sunt cu

tótă stima

Antoniu Pop.

Concurs.

Pentru ocuparea unui post de învĕţătóre pentru lucrul de mână la şcóla civilă de fete a Asociaţiunii se publică concurs.

Doritórele de a ocupa acest post au sĕ presente următórele documente:

a) atestat de botez;

b) document despre cualificaţiunea cerută prin legea statului pentru ocuparea posturilor de învĕţătóre la şcólele civile;

c) o arĕtare despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;

d) un atestat despre cunoscinţa în teorie şi în praxă a lucrului de mână femeesc;

e) sĕ dovedéscă, că vorbesc bine romănesce şi unguresce, eventual şi nemţesce.

Vor fi preferite acele concurente, carĭ au cualificaţia din óre-care categoriă de studiĭ, îndeosebĭ din grupul limbilor.

Invĕţătórea sup entă primesce o remuneraţiă anuală de 600 coróne, solvită în rate lunare anticipative, şi întrégă întreţinerea în internat.

Invĕţătórea angajată va avé sĕ dea directórei mână de ajutor la agendele internatului. Postul este a-se ocupa cu 1 Octomvre a. c.

Concursele sunt a se înainta până la 20 Septemvre a. c.

Din şedinţa comitetului central al Asociaţiunii, ţinută în Sibiiu la 3 Sept. 1900.

Dr. Il. Puşcariu, vicepreşedinte. *Dr. Beu,* secr. II.

Mulţămită publică.

Cheşeiŭ, 5 August n. 1900.

Cu ocasiunea serbărilor împreunate cu sânţirea nouei nóstre biserici din Cheşeiu, ce s'a făcut în 2 Septemvrie n. c., st. Dr. Teodor Mihali şi stimata-i soţiă Viorica, au fost aşa de generósă, de a primi sĕ figureze ca patronĭ. Deşi dumnialor, reţinuţĭ de cura, ce-o făceau în Karlsbad, un au putut lua parte în persónă, au lăsat însĕ a fi representaţĭ prin stim. d-nĭ Dr. Ioan Vajda ca cumnat oferind Stim. d-nă Mihali 120 cor. bisericei.

Pentru onórea, ce ni-s'a făcut din partea acestor d-nĭ şi a generósei dómne, precum şi pentru darul amintit, le aducem mulţumirile nóstre cele mai cordiale.

De asemenea mulţumim d-lui Dr. Liviu Micşa advocat, vice-preşedinte al comitetului, precum şi tuturor celor ce au contribuit, anume:

D-nii: Dr. Liviu Micşa 3 cor., Vasile Pop 2 cor., Dr. Clemente Barbul 10 cor., Ioan Barbul preot 3 cor., Ioan Mureşan preot 3 cor., Dr. Ioan Kerekeş 6 cor., Aug. Paul profesor în Bêrlad 2 cor., G. Blând locotenent 2 cor., G. Mezei 1 cor., Z. Perhaiţa preot 3 cor., I. Cherebeţ notar 1 cor., D-na Mureşan preotésă 1 cor., I. Pop iurist 1 cor., I. Barbul preot 3 cor., I. Aucean 1 cor., D-na Brehar 1 cor., I. Bud preot 1 cor., Augustin Bud preot 1 cor., I. Vajda notar 1 cor., V. Tamaş preot 1 cor., T. Grigorescu 1 cor., Török jude 1 cor., I. Nemeş preot 1 cor., d-na Incze 1 cor, Eugenia Balint 1 cor., Ioan Medan 1 cor., T. Purdea preot 1 cor., Kovács Andras 1 cor. Lengyel Gerö 1 cor., Varady János 1 cor., Ioan Török 1 cor., Gavril Muste 1 cor., Cornel Mustea 1 cor.

Decĭ în numele comitetului bisericesc vĕ rugăm a aduce cordiala nóstră mulţămită pe cale jurnalistică.

Eliă Centea, preot local. *Ioan Prunduş,* curator prim.

Insciinţare.

La şcóla elementară-capitală gr. or. română de fete cu V clase din Braşov anul şcolar 1900—1901 se va începe Vinerĭ în 1 (14) Sept. a. c. Părinţii, carĭ doresc a-şĭ da copilele la acéstă şcólă, sunt poftiţĭ a se presenta cu ficele lor în cancelaria direcţiunei în ḑilele de 1, 2 şi 4 Septemvre st. v. pentru înmatriculare în órele dela 8—11 a. m. şi dela 2—4 óre p. m.

Copilele esterne, afară de cele botezate în parochia Sf. Nicolae din Scheiŭ şi S-tei Adormire din Cetate, carĭ se înmatriculéză pentru prima-dată la şcóla nóstră se cere ca sĕ producă testimoniu şcolastic despre clasele absolvate, estras de botez şi certificat de vaccinare séu revaccinare.

Taxele şcolare sunt următórele:

In clasa I *A.* şi *B.* pe un semestru ca didactru 1 fl.; pentru bibliotecă pe an 10 cr.; pentru fondul de pensiune pe an 15 cr.

In clasa a II-a *A.* şi *B.* pe un semestru ca didactru 1 fl. 50 cr.; pentru bibliotecă pe an 10 cr.; pentru fondul de pensiune pe an 15 cr.

In cl. IV—V pe un semestru didactru 2 fl.; pentru bibliotecă pe an 10 cr.; pentru fondul de pensiune pe an 15 cr.

Tóte şcolăriţele, carĭ vin dela alte şcóle, pot fi supuse la un esamen şi au a solvi la fondul bibliotecei taxa de 1 fl.

Elevele, carĭ s'ar presenta mai târḑiu, au sĕ petiţioneze la direcţiune, dovedind cu atestat valabil causa întârḑierei.

Braşov, 24 August 1900.

Direcţiunea şcólei elementare-capitale gr. or. române de fete în Braşov.

IOAN ARON, director.

Literatură.

A apărut ***Protocolul*** *adunării generale a Reuniunei învĕţătorilor din diecesa Aradului* (7 protopopiate). Anuarul se estinde pe 126 pagine, hârtiă fină, tipar frumos. Se vinde cu 20 cr. la „tipografia diecesană" în Arad. Pe lângă afacerile interne ale Reun. anuarul cuprinde vre-o câte-va prelegerĭ practice, disertaţiunĭ şi un bine alcătuit regulament pentru afacerile interne, precum şi statute pentru societăţĭ de ajutorare şi un remarcabil Cuvênt rostit de directorul şi profesorul şcólei pedagogice din Arad, Teodor Ceontea. Anuarul acesta îl recomandăm tuturor învĕţătorilor de ambe confesiunile.

*

Noţiuni de Economia Vitelor, preţiósa scriere economică a d-lui *I. St. Furtuna*, ediţiunea *a treia* cu 137 ilustraţiunĭ şi 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vitele, ci cu tot ce privesce o bună gospodăriă, începênd dela boi, cai, oi, capre, porcĭ, măgarĭ, şi aşa pe rênd până la cel din urmă puiŭ de găină, gâscă, curcă, raţă, ba merge chiar până la ouă arătând şi acestea cum se păstréză, carĭ sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscinţă de causă şi fórte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România şi e aprobat de ministeriul român al cultelor şi instrucţiunei publice pentru şcólele şi pentru bibliotecile poporale. Se póte procura şi dela Tipografia „A. Mureşianu" cu 2 cor. (plus 10 banĭ porto.)

Recompensele şi pedepsele în şcóla poporală.

(Studiu pedagogic de I. DARIU.)

(Urmare.)

B) Pedepsele.

„*Copilul nepedepsit Rĕmâne nepricopsit*".
O vorbă din bĕtrânĭ.

„*Sĕ pedepsim, ca sĕ nu mai pedepsim*".
Un pedagog de renume.

1. Valórea şi necesitatea pedepselor.

Décă recompensele au fost *urmărĭ plăcute ale binelui*, atuncĭ *pedepsele*, lucru firesc, sunt *urmărĭ neplăcute ale rĕului*. Amêndouĕ stau în strînsă legătură unele cu altele, cu simpla deosebire, că, cele dintâiŭ sunt *plăcute* şi cele din urmă *neplăcute* pentru cel-ce le primesce. Intre sine, recompensele sunt mijlóce disciplinare *positive*, ér pedepsele *negative*.

Pedépsa îşĭ are originea dela însuşĭ Dumneḑeu aplicată protopărinţilor noştri în raiu pentru călcarea primei sale poruncĭ date lor. De aci încolo în bibliă mai pe fiă-care pagină cetim ameninţărĭ de pedepse, ba le vedem chiar şi aplicate în felurite chipurĭ. Şi aḑĭ care stat, care comună, care familiă pot fi scutite de a nu aplica nicĭ un fel de pedépsă celor ce greşesc într'un chip séu altul, şi în consecinţă, care şcólă póte fi aşa de fericită, care sĕ aibă astfel de şcolarĭ, carĭ sĕ nu merite nicĭ-odată nicĭ un fel de pedépsă? Nicĭ una. Copii sunt crescuţĭ în familiă în felurite chipurĭ şi cu felurite apucăturĭ; afară de aceea lumea din afară atentéză fórte des asupra nevinovăţiei copiilor şi-i îndémnă a comite felurite fapte rele, carĭ nu pot fi trecute cu vederea, fără a fi pedepsite de aceia, carĭ sunt puşĭ în fruntea lor de a-i conduce spre calea binelui, luminei şi adevĕrului.

Cei mai mulţĭ dintre părinţĭ comit o mulţime de greşelĭ în crescerea copiilor lor. Uniĭ copiĭ, spre esemplu, au fost tractaţĭ prea indulgent, alţii prea sever, uniĭ prea resfăţaţĭ, alţiĭ prea urgisiţĭ, uniĭ au contractat o mulţime de apucăturĭ rele ş. a. Şcóla trebue sĕ îndrepteze aceste greşelĭ, căcĭ altmintrelea nu-şĭ póte ajunge scopul, éră pentru îndreptarea acelor greşelĭ prea des e silită a aplica pe lângă mijlócele ordinare, când acestea au fost fără resultat, şi mijlóce estraordinare — *pedepse*, căcĭ altfel nu se póte şi face.

Astăḑĭ cei mai mulţĭ părinţĭ, când încredinţéză învĕţătorului pe copiiĭ lor spre crescere şi instruire, îi dau strajnica grijă, ca nu cum-va îngeraşii lor sĕ fie pedepsiţĭ vre-odată, pentru-că, ḑic ei, îngeraşiĭ lor sunt micuţĭ şi în vêrsta asta aşa de fragedă, ei nu sciu sĕ greşéscă. Alţĭ părinţĭ, dimpotrivă, ḑic că sĕ-i baţĭ pe copii lor până le vei lua ḑece piei de pe ei, numai sĕ înveţe şi sĕ se pórte cum se cade. De sine se înţelege, că învĕţătorul nu póte asculta nicĭ pe uniĭ, nicĭ pe alţiĭ. El va aplica pedépsă aceluia, — fiă orĭ cine ar fi, căruia celelalte mijlóce, ce le recomandă pedagogia n'au putut avé nicĭ un resultat bun asupra purtării lui şi care prin urmare merită cu tot dreptul a fi pedepsit, décă nu voesce sĕ-l lase a aluneca cu totul în prăpastia rĕului, de unde nu mai este întórcere.

Décă părinţiĭ i-ar aduce învĕţătorului în advĕr tot numai îngeraşĭ, cum ḑic ei, atuncĭ el, după espresiunea pedagogului *Wiedemann*, bucuros şi-ar arunca nueluşa în foc, pentru-că mulţămită ceriului, astăḑĭ nu credem sĕ se mai afle pe unde-va şi învĕţătorĭ de aceia, carĭ sĕ simţă o plăcere în a pedepsi vre-un copil cu vină şi fără vină.

Aḑĭ în fie-care şcólă, fiă chiar şi într'o stare mai primitivă, se aud vorbele: „Copiĭ, şedeţĭ frumos! — Tăceţĭ! — Ascultaţĭ! — Băgaţĭ bine de sémă? — Invĕţaţĭ! — Lucraţĭ bărbătesce! — Fiţĭ de trébă! — Nu faceţĭ gălăgie, şi alte multe, care iau formă de legĭ şcolastice şi, carĭ trebue sĕ se împlinéscă întocmai fără nicĭ o abatere, décă voesce, ca şi învĕţătorul sĕ-şĭ împlinéscă cu scumpĕtate datoria sa cea sfântă de a deştepta şi cresce pe copiiĭ încredinţaţĭ lui, aşa după cum cere scopul suprem al educaţiunei.

Un învĕţător cu deplină cunoscinţă de chiămarea sa, scie în fie-care ḑi cu cine şi ce are de a face. El scie, ce le trebue micuţilor încredinţaţĭ lui. Scie şi aceea, că pomul nu cade dintr'o aşchiă. De aceea el e pururea activ, pacînic, răbdător şi bun. El spune la toţĭ cu vorbe blânde şi înţelese, tot ce au sĕ facă şi cum sĕ se pórte în şcólă, pe stradă şi acasă. Ba şi arată însu-şĭ ce vede, că e de lipsă pentru ei. Ei trebue numai sĕ ia bine séma şi sĕ asculte cu atenţiune, ca sĕ scie, ce au sĕ facă după asta.

Ei, dér aci e buba, că nu toţĭ fac asta. Nu toţĭ ascultă, Invĕţătorul are multă răbdare cu îngeraşii mamii şi ai tatiĭ şi, décă vede, că nu toţĭ au făcut aceea ce erau datorĭ a face, mai repetéză odată, de douĕ-orĭ, ba şi de câte ḑece-orĭ aceea ce le-a spus, numai sĕ înţelégă ei bine şi sĕ facă. Ei, dér şi acum mai sunt încă de aceia, carĭ nu atât pentru-că nu pricep, ci numai pentru că nu vréu sĕ facă aceea, ce li-s'a spus. Atuncĭ ce e de făcut? *Pedépsă*, şi punct. Românul ḑice: „*Copilul nepedepsit*, rĕmâne nepricopsit, şi că bătaia e din raiŭ; orĭ dă-i la dos, ca sĕ-i mérgă mintea la cap!" Mai ḑice-se şi aceea: „Părinţiĭ au mâncat mere pădureţe şi li-s'au strepeḑit dinţiĭ copiilor." „Greşelile părinţilor sĕ rĕsbună asupra fiilor — până în al nouălea nêm." *Invĕţătorul, de cruţă nueluşa, se face şi el culpabil de aceste pĕcate şi-i părtaş pe jumĕtate cu părinţiĭ la ele.*

Progresul omenirei merge tare încetişor din pricina atâtor greşelĭ ale părinţilor şi învĕţătorilor în crescerea şi instruirea copiilor. Nu vĕd rĕul într'altă parte. Aci e cuibul rĕului. Póte-că mĕ va înţelege cine-va.

(Va urma.)

ECONOMIA.

Lucrarea pământului.

La lucrarea pământului avem sĕ ne însemnăm două lucrurĭ mai de căpetenie: timpul când sĕ se lucre pământul pentru fie-care sĕmĕnătură şi modul cum e a se face sĕmĕnătura.

Timpul trebue ales aşa, ca pentru fie-care sĕmĕnătură, când se lucră sĕ nu fie nicĭ prea móle, nicĭ prea tare, ci sĕ aibă gradul de mijloc între umeḑélă şi uscăciune.

Décă pământul se lucră în stare prea umedă, atuncĭ la arat brazdele se ţin într'una şi uscându-se în starea acésta, se întăresce prea tare, aşa, că sĕminţele cultivate pe el abia pot străbate prin scórţa dela suprafaţă, ca sé rĕsară, ér décă pământul e prea uscat, atuncĭ se fac bolovanĭ marĭ, prin carĭ sĕminţele deasemenea nu pot rĕsări într'o mĕsură potrivită. De aceea economiştii practicĭ au calculat, că, décă se lucră pământul, acesta sĕ nu aibă mai mult, decât cam jumĕtate din umeḑéla sa.

Ce se ţine de modul lucrării pământului, el trebue sĕ se lucre potrivit, pentru cultura fiă-cărui soiŭ de plantă. Astfel pentru cultura plantelor mai marĭ în paiŭ, pământul trebue lucrat mai afund şi mai des, ér pentru cele mai mĕrunte, mai pe de-asupra.

De regulă pământul la ogor trebue sĕ se lucre mai afund, ca la întors şi la sĕmĕnat. A lucra pământul şi la sĕmĕnat tot aşa de afund, ca şi la ogor, nu numai că nu e folositor, dér póte sĕ fiă chiar stricăcios prin aceea, că alunecând grăunţele prea afund în pământ, acolo ar puté sĕ se putreḑéscă şi sĕ piară

Peste tot, arăturile se împart în trei părţĭ: arăturĭ afunde séu ogor, carĭ nu trec peste 20 cm., arăturĭ mijlocii, carĭ trec peste 10 cm. şi arăturĭ la faţă, carĭ nu trec peste 10 cm. Arăturile afunde nu trebue făcute dintr'odată, ci treptat, întorcêndu-se cu prilejul facerei ogorului câte-o pătură mai subţire, din pătura cea mórtă de desupt a pământului. Tot aşa nu trebue făcute arăturile, nicĭ tot la suprafaţă, căcĭ atuncĭ se sleiesce pătura cea roditóre a pământului.

Pământul, care se lucră şi întórce cu plugul, séu celelalte unelte economice, se numesc pătura cea roditóre, ér cel de desuptul acesteia se numesce pătura cea mórtă (sub sol). Pătura roditóre e de mare însemnătate pentru cultura plantelor, de óre-ce cu cât ea e mai grósă, cu atât au plantele o suprafaţă mai mare, din care sĕ se pótă nutri. De aceea se ară şi sapă pământul, ca pătura roditóre sĕ se mărunţéscă şi ţĕrîneze cât mai bine, ca astfel cu prilejul ploilor sé se pótă topi mai uşor sărurile aflătóre în ea şi plantele cultivate, cu ajutorul rădĕcinilor, sĕ pótă suge leşiile de lipsă pentru încolţirea, crescerea séu cócerea lor.

Dela modul, cum se lucră şi îngrijesce pământul atêrnă tot-déuna şi resultatul recoltelor, de-óre-ce s'a constatat. că pe acelaşĭ pământ sĕmĕnăturile pot sĕ fie mai bune séu mai slabe, după-cum adecă au fost şi recerinţele de lucrat şi sĕmênţa sĕmĕnată.

Peste tot uneltele pentru lucrarea pământului se împart: în unelte de mână, de vite şi maşinĭ. La începutul economiei, uneltele pentru lucrarea pământului au fost numai de lemn. Cu aflarea metalelor s'au aflat şi întrodus şi uneltele de fer, carĭ întrec în tóte privinţele pe cele de lemn.

Pe întinderĭ mai micĭ, cum e la cultura legumilor în mic, pământul se sapă cu hîrleţul, pe întinderĭ mai marĭ, cum e la cultura bucatelor séu a legumilor în mare, pământul se lucră cu plugul, tras de vite séu mânat de puterea aborului şi a electricităţii. După socotéla unui economist, lucrul omului e de 5—6 orĭ mai scump, ca cel sĕvêrşit cu vitele şi de 40—50 orĭ mai scump, ca cel sĕvêrşit cu puterea aborului seu a electricităţii.

Décă pământul nu s'ar lucra, el s'ar îndesa şi împetri tot mai tare, aşa, că în cele din urmă nu ar mai puté cresce şi esista nicĭ o plantă nobilă pe el, ci numai buruenĭ nefolositóre, ba unele póte chiar şi veninóse.

Fie-care sĕmĕnătură după recoltă lasă pământul, pe care a fost cultivată, într'o stare mai rea şi mai sĕracă în materii nutritóre, de cum a fost acela înainte de sĕmĕnat. De aci s'a ivit trebuinţa, de a lucra pământul în fie-care an de nou, décă voim a cultiva nóuĕ plante pe el.

Prin lucrarea curentă, pământul îşĭ capĕtă tóte acele însuşirĭ, carĭ se recer pentru încolţirea, crescerea şi cócerea nóuĕlor plante. El devine mai permeabil, afênat séu pufăios, aşa, că căldura, aerul, umeḑéla şi lumina îl pot străbate mai uşor.

Prin lucrare şi întórcere, pământul se amestecă şi întrupéză mai bine cu gunoiul, ce se întinde pe el, se mai sparg şi nimicesc şi cuiburile de şórecĭ şi alte animale de pe sub pământ, apoi se mai nimicesc mulţime de óuă şi insecte stricăciose sĕmĕnăturilor şi în urmă pământul îşĭ recâştigă în parte puterea perdută prin desele recolte séu culesurĭ.

Lucrarea curentă şi îngrijirea pământului supus culturii vĕdesce tot-déuna pe economul harnic şi practic în economiă, pe când cel nelucrat şi neîngrijit de-ajuns arată pe economul mai puţin harnic şi practic în cele economice. Astfel dintr'o singură privire a pământului supus culturii, omul îşĭ póte face judecată şi asupra proprietarului sĕu.

Aşa stând lucrul prea firesc, ca fie-care econom, sĕ caute şi aplice tóte acelea unelte practice în economie, cu ajutorul cărora póte sĕ facă din pământurile supuse culturii plantelor, un adevĕrat raiŭ pământesc.

I. Georgescu.

Prăsirea gâscelor.

Gâsca este una din cele mai folositóre; adevĕrat, că nu óuă atât, ca găina şi aşa nicĭ nu putem avé aşa mult câştig din óuă, precum avem dela găină, dér perderea acésta o suplinesc alte folóse, ce câştigăm dela gâscă. Chiar décă căpătăm dela o gâscă numai 15—20 óuă, din carĭ se pun sub cloşcă 10—12, avem însĕ carnea şi penele, ér pe lângă tóte acestea putem conta la un câştig frumos din prăsirea lor.

Mulţĭ sunt de părere, că gâscele se pot prăsì numai pe lângă ape curgĕtóre, séu lacurĭ; din causa asta, fiind-că nu locuesc lângă ape, nicĭ nu se ocupă cu prăsirea lor.

Este adevĕrat, că gâsca se ţine de specialitatea paserilor de apă, îi place mult apa, fiind-că se scaldă şi curăţă în apă, ér nu în nisip ca găina, dér nu ne costă multă ostenélă de a pregăti lângă fântână o bălţuţă pe séma ei, prin care îi satisfacem în parte recerinţelor.

Este adevĕrat, că în locurile, ce se află lângă o apă curgĕtóre séu lac, ţinerea şi crescerea gâscelor ne costă mai puţin, căcĭ în apele acestea gâscele îşĭ găsesc nutremêntul corĕspundĕtor firei lor şi aflându-se în locurĭ de acestea este de-ajuns, décă capĕtă pe sĕptĕmână de 2—3 orĭ nisce grăunţe. De aceea greşesc mult cei-ce locuesc pe lângă ape curgĕtóre séu lacurĭ şi nu prăsesc gâsce orĭ raţe; căcĭ în locurile acestea se póte o gâscă bĕtrână ciupeli pe an de 4-orĭ, ér una tînĕră de 3 şi aşa o gâscă bĕtrână ne aduce un câştig anual din pene dela 1 cor. până la 1 cor. 60 banĭ, ér una tînĕră 80 banĭ până la 1 cor. 20 banĭ.

Gâscei îi place timpurile ploióse şi nicĭ nu este aşa simţitóre în contra frigului ca găina; dér pentru aceea îi priesce coteţul uscat şi călduţ şi de acesta are şi mare lipsă, căcĭ décă iernéză într'un coteţ friguros, umed şi necurăţit, atuncĭ începe a oua mai târḑiu şi astfel întârḑie şi cu clocitul, deşi numai gâsca din Mărţişor se póte bine valorisa, căcĭ atuncĭ puii se pot deja vinde în târg cu preţ mai bun, ér de altă parte şi pentru aceea, fiind-că cele scóse din luna lui Mărţişor se pot de mai multe-orĭ ciupeli.

Specialităţile nóstre de gâscă sunt de o natură fórte vânjósă şi acomodate de îngrăşat. Deşi au trup mai mic, decât cele din ţĕrĭ strĕine, de es. ca cele din Emdem, Pomerania şi Toulous, dér nu sunt aşa de gingaşe şi de natură simţitóre ca acelea.

Sunt în rĕtăcire, carĭ cred, că ţinerea gâscelor ar fi costisitóre, căcĭ deşi recer deosebită băgare de sémă în deosebĭ pe timpul clocirei. când şi nóptea trebue clóşcele căutate, ca puii micĭ sĕ nu se înnece în óuă, dér găsca are şi avantagiul, că se póte ţiné 8—10 anĭ şi e espusă la atâtea bóle, ca găina şi de bóla de găinĭ aşa numită coleră, pe care-o capĕtă şi raţele, gâsca nu se molipsesce.

Décă gâsca are iérna un coteţ călduros, se împreună încă în Ianuarie şi în curênd începe a oua. Indată-ce observăm, că împreunarea s'a început, avem sĕ pregătim cuiburile, ca sĕ pótă cloci tot în cuibul acela, unde a ouat. Cuiburile gâscelor, carĭ clocesc, sunt a se aşeḑa la o anumită depărtare unul de altul, căcĭ ele încontinuu se cértă, şi fiind prea aprópe, prin svîrcolirea lor sparg multe ouă, şi — pe lângă asta — óuăle se rĕcesc şi puii se pot îneca.

Óuăle sunt a se scóte din cuib în tóte ḑilele şi este bine a se însemna cu cerusa datul şi că sunt dela gâscă tinĕră séu mai bĕtrână, ca aşa sĕ putem pune sub cloşcă óuăle dela gâsce mai bĕtrâne şi nu prea vechĭ, ér dela gâsce mai tinere sĕ punem numai atuncĭ, décă nu avem dela cele mai bĕtrâne.

Óuăle sunt a se ţiné în loc rĕcoros şi uscat. Când gâsca încétă de-a oua începe a şedé în cuib şi a şi-l curăţi; acesta este semnul, că nu putem pune mai mult de 13—15 óuă, căcĭ fiind marĭ, mai multe nu póte bine coperi. Óuăle rĕmase se pot prea bine valora, căcĭ o 100 bucăţĭ se cumpără cu 20—24 coróne.

(Va urma.)

POVEŢE.

Folósele prăsirei găinilor. Avem fórte mare câştig din prăsirea găinelor, din care în multe casurĭ pot trăĭ familii întregĭ, ba pot pune din câştig şi ceva la o parte.

Sĕ luăm ca basă a socotelei nóstre numai o găină, care în calcul de mijloc póte da la an 120—140 ouă; din acestea punem 22 sub cloşcă şi iese din aceste 18 pui, carĭ îi putem cresce, şi ouăle celelalte le vindem în calcul de mijloc cu 3 cor.

Vênḑênd cei 18 pui, căpĕtăm câte 60 banĭ pe unul, avênd la olaltă suma de 10 cor. 80 banĭ; décă mai audaugem la asta şi suma de 3 cor. căpătată din vênḑarea ouălor, avem suma de 13 cor. 80 banĭ.

Nutremêntul cel mai acomodat pe séma gainelor este orzul, şi, décă dăm găinei în lunile de iérnă, adecă în Noemvre, Decemvre, Ianuar şi Faur, când găina este aşa ḑicênd restrînsă şi avisată la nutrirea din mână, $^3/_{10}$ litre pe ḑi, socotind litra cu 48 banĭ, ér în celelalte 8 lunĭ, adecă 249 ḑile: dela 1 Martie până la finea lunei Oct., când găina îşĭ găsesce iérbă şi diferite insecte, putem socoti $^1/_{10}$ litre pe ḑi, socotindu-o cu 48 banĭ.

Calculând hectolitrul de orz cu 3 cor. 28 banĭ; adăugênd lângă asta şi celelalte spese 2 coróne 52 banĭ avem la olaltă 5 cor. 80 banĭ.

Décă subtragem cheltuelile acestea de 5 cor. 80 banĭ din venitul mai sus arătat de 13 cor. 80 banĭ, după o găină, rĕmâne un *câştig curat de 8 coróne.*

Prăsirea găinelor în mare este împreunată cu spese mai multe, şi décă mai socotim 2 cor. la fiă-care găină pentru îngrijire, întocmirea coteţului, perderile prin bólele găinelor, totuşĭ ne mai rĕmân *6 cor.* ca câştig curat pentru fiă-care găină.

Avem sĕ mai socotim la câştigul acesta folosul, ce avem din gunoiul, penele lor, şi étă venim la conclusiunea, că rar este un ram de economiă, care ne póte aduce folóse mai marĭ şi. care sĕ ne pótă ajutora la ajungerea unei stărĭ materiale mai bune, ca prăsirea găinelor, — numai sĕ o facem raţional, şi sĕ ne alegem specialităţĭ aclimatisate şi corĕspunḑĕtóre împrejurărilor nóstre.

*

Ingrăşarea găinelor. Găinele îngrăşate sunt fórte căutate în pieţele oraşelor marĭ, se plătesc cu banĭ scumpĭ în ospĕtării, fiind-că servesc ca fripturĭ plăcute. De aceea trebue sĕ ne silim ca sĕ îngrăşăm găinile spre a-le puté vinde mai cu preţ.

Găinile mai bĕtrâne, cât şi puicile şi claponii, pe carĭ voim a-ĭ îngrăşa, îi despărţim de ceilalţĭ şi îĭ aşeḑăm cât se póte în loc mai îngust, ca aşa sĕ nu fie în stare a face mişcărĭ mai marĭ, căcĭ condiţiunea principală a îngrăşărei galiţelor este ca ele sĕ nu facă multă mişcare.

In cele 10 ḑile dintâiŭ le dăm, schimbând cucuruz şi orz fert, de-odată numai atât, cât pot mânca lacom şi cu poftă bună, dér sĕ capete peste ḑi cât de des de mâncare. Este de recomandat, ca sĕ fierbem cucuruzul şi orzul în apă sărată. Odată pe ḑi le putem da şi sĕmênţă de cânepă, ér în loc de apă le dăm lapte acru séu zĕr. Ca sĕ le mărim pofta de mâncare, putem sĕ mestecăm tot a treia ḑi în beutura lor puţin antimoniu luat cu vêrful cuţitului.

După 10 ḑile le nutrim tot în decurs de 10 ḑile cu un aluat frămêntat din tĕrîţe de cucuruz şi grâu, care mestecându-le cu puţină unsóre séu lapte, le dăm dumicate în bucăţĭ mĕrunte. In casul, când nu ar mânca lacom şi n'ar consuma de sine cantitatea recerută, putem sĕ le şi îndopăm, ca gâscele. De beut au sĕ capete în aceste 10 ḑile din urmă în tot casul lapte acru, fără a le mai da grăunţe de cânepă.

După modalitatea acésta îngrăşarea ţine numai 20 ḑile, în care timp găinele se îngraşă fórte frumos, şi preţuesc de douĕ-orĭ atâta, ca cele neîngrăşate. Cu tot-adinsul se recomandă decĭ economelor nóstre, ca sĕ-şĭ îngraşe galiţele de vênḑare, căcĭ vor avé un câştig îndoit, încă şi în acel cas, când neposedând găinĭ din prasila proprie, vor fi nevoiţĭ a le cumpăra spre acest scop.

Reghianul.

MULTE ŞI DE TÓTE.

Originea femeei.

Într'o poveste indiană — tradusă de un învĕţat englez din limba hindostană, se dă următórea interesantă versiune despre originea femeei:

Când Parabrahma, creatorul universului în mitologia indiană, voì sĕ creeze pe femeiă, a făcut fatala observare, că la crearea bărbatului 'i-s'a isprăvit întreg materialul. Consternațiunea i-a fost mare și l'a pus pe gândurĭ adêncĭ. Resgândindu-se a ajuns la următorul resultat: Luà grațiósa rotundime a lumei, liniile undulătóre și mlădioșia șerpelui, spiralele elegante ale plantei suitóre, tremurul ușor al firului de iérbă, gracilitatea și flexibilitatea sălciei, frăgedimea flórei, ușurătatea penei, privirea blândă a porumbiții, rada migălitóre și șăgalnică a sórelui, lacrimile norului trecĕtor, neconstanța vêntului, sfiala iepurelui, vanitatea păunului, rigiditatea diamantului, dulcéța mierei, crudimea tigrului, văpaia focului și rĕcéla zăpedei, limbuția papagalului, ciripirea turturicei, lingușirea, precum falsitatea și maliția pisicei. Tóte acestea Parabrahma le amestecà și alcătuì din ele femeia, pe care o dete bărbatului de soțiă.

Povestea ne spune mai departe, că bărbatul gustând societatea femeei timp de o sĕptĕmână, se duse la creatorul și dise: „O Dómne, creatura ce mi-ai dat, îmĭ otrăvesce viața. Ea-'șĭ bate gura necontenit și îmĭ ocupă tótă ființa. Se plânge mult fără a avé motiv, și e mai tot-déuna bolnavă. Te rog, scapă-mĕ de ea, căcĭ nu pot trăi cu ea". Și Dumnedeu îi luà înapoi creatura hulită. Dér după o sĕptĕmână se ivì omul. „O Dómne, dise el, de când mi-s'a dus soția, mĕ simț isolat. Acum 'mĭ aduc aminte, că femeea nu numai flecărea și suspina, ci îmĭ și cânta cu glas dulce și mĕ desmerda. Décă nu o pot redobândi, eu încă nu vréu sĕ mai trăesc". Indelung răbdătorul Creator avù compătimire cu omul mâhnit și-i predà încă odată femeia. Dér abia trecură trei dile și omul érășĭ se presentà înaintea lui Parabrahma și se plânse: „O Dómne, nu sciu cum mai e, dér acum sunt convins, că soția îmĭ face mai multă supĕrare, decât bucurie. Te rog, scapă-mĕ de ea". „Făptură îngrată! dise Dumnedeu fórte mănios, „du-te și vedĭ cum te vei împăca cu ea. Eu nu vĕ mai despărțesc. Tu dicĭ, că nu poțĭ trăi cu ea, dér de acum înainte nicĭ sĕ nu fi în stare a trăi fără de ea!"

Și așa a rĕmas până în dilele nóstre.

*

Vizirul cel înțelept.

Mahomet, regele Christanului, principe desfrênat, era cârmuit numai de lingușitorii eunucĭ ai sĕi.

El îșĭ petrecea viața în mijlocul haremului sĕu, printre femeile lui, într'o adêncă lene, și frênele guvernului le lăsa în mânile vizirului sĕu.

Din fericire acesta nu-i semĕna, el avea darurile ce lipseau Sultanului, iubea dreptatea și veghea fără bosire asupra guvernului sĕu, pedepsind pe toțĭ fără a face escepțiă de persónă.

Pentru acésta toțĭ lingușitorii și tóte femeile din haremul Sultanului erau nemulțumițĭ.

Ei calumniară pe bietul vizir în fața Sultanului lor, încât acesta îl dete afară din marea lui slujbă.

Virtuosul vizir vĕdù, că orĭ-ce ar dice pentru apĕrarea sa ar fi de prisos și de aceea se supuse orbește la hotărîrea exilului, mulțumindu-se numai a aminti regelui, că întot-déuna și-a dat silința de a-șĭ îndeplini datoriile și, drept mulțumire de acestea, sĕ îl lase sĕ cultive un pământ, ce n'a mai fost cultivat și a-l aduce în stare de a produce și de a-se hrăni din el. Mahomet, neputênd refusa o cerere atât de neînsemnată pentru el, unui om a cărui sîrguință era cunoscută pretutindenea, poruncì sĕ se caute un asemenea pământ, însĕ după tóte căutările nu se găsì în nicĭ un colț al împĕrăției sale.

Tótă țéra era productivă.

Nicăerĭ nu se afla nicĭ un loc pustiŭ, nicĭ sĕrăciă, nicĭ sĕracĭ, cum se vĕd în alte țĕrĭ, în care sĕracĭ sunt cu sutele de mii, și nimenĭ nu ia inițiativa de a face ospiciurĭ pentru ei.

Regele, căruia acéstă scire îi fù adusă de către ómenĭ, care vedeau nevinovăția exilatului, îi spuse, că îi va da un teren cultivat cel mai frumos, care îșĭ va alege.

Dér vizirul rĕspunse:

„Nu cer altceva pentru serviciile mele decât mulțumirea sufletéscă de a fi slujit țéra cu cea mai mare credință".

„N'am dorit altceva, decât a vedé ce dic toțĭ ómenii despre mine".

Acest rĕspuns deschise ochii regelui.

El restabilì din nou pe înțeleptul vizir, dându-i cea mai mare demnitate în tótă împĕrăția sa și cârmuirea statului, — hotărîre căreia se dice, că i-a rĕmas credincios până la sfîrșitul vieții.

POSTA REDACȚIUNEI.

D-lui Y., Munții apusenĭ. Trebuia sĕ se scrie la timpul sĕu în raport special. Cum dorescĭ d-ta nu putem face.

Prognosa timpului.

(După călindarul căpit. Spăriosu.)

Sĕptĕmâna din 2—8 Sept., ploios: 2—4, chimbăcios în 7.

Sĕptĕmâna din 9—15 Sept., ploios: în 9, 10 și 15.

Călendarul sĕptĕmânei.

AUGUST. are 31 dile. MĂSĂLAR.

Dilele	Călend. Iul. v.	Călend. Greg.
Dum.	27 Cuv. păr. Pim.	9 Gorgoniu
Lunĭ	28 C. p. Moi. arap.	10 Nicodin
Marțĭ	29 † Tăi. cap. sf. Io.	11 Atanasia
Merc.	30 Alesandr. Pavel	12 Valeriu
Joi.	31 Brêul P. V. Mar.	13 Ida și Melida
Viner	1 † C. Simion stêl.	14 † Inălț. Cruci
Sâm.	2 M. Mamaut	15 Nicodin

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 7. Septemvre 1900.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	11	60
„	Grâu mijlociu . . .	11	20
„	Grâu mai slab . . .	11	—
„	Grâu amestecat . .	9	40
„	Sĕcară frumósă. . .	7	20
„	Sĕcară mijlociă. . .	6	80
„	Orz frumos	7	—
„	Orz mijlociu. . . .	6	60
„	Ovĕs frumos. . . .	5	—
„	Ovĕs mijlociu . . .	4	60
„	Cucuruz	9	40
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	20
„	Mazăre.	14	—
„	Linte	20	—
„	Fasole	9	—
„	Sĕmênță de in . . .	92	—
„	Sĕmênță de cânepă .	9	—
„	Cartofĭ.	1	50
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	88
„	Carne de porc . . .	—	96
„	Carne de berbece. .	—	64
100 kil.	Sĕŭ de vită prόspĕt .	50	—
„	Sĕu de vită topit . .	72	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Septemb. 1900.

Renta ung. de aur 4%.	115.10
Renta de coróne ung. 4%.	90.80
Impr. căil. fer. ung. în aur $4\frac{1}{2}$% .	120.—
Impr. căil. fer. ung. înargint. $4\frac{1}{2}$%	99.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.50
Bonurĭ rurale ungare 4%	90.25
Bonurĭ rurale croate-slavone . . .	93.—
Impr. ung. cu premii	160.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Seghedin .	142.—
Renta de argint austr.	97.60
Renta de hârtie austr.	97.20
Renta de aur austr.	116.80
Losurĭ din 1860.	132.50
Acții de-ale Băncei austro-ungară .	16.96
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	685.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	666.50
Napoleondorĭ	19.30
Mărcĭ imperiale	118.20
London vista.	242.05
Paris vista	96.25
Rente de coróne austr. 4% . . .	97.90
Note italiene	90.50

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul pieței Brașov.

Din 8 Septembre 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.06	Vênd.	19.10
Argint român.	Cump.	18.80	Vênd.	18.86
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.26	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.71	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—